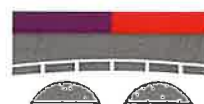

TAMPERE

Pyynikintorin ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

OSA II Kohdetiedot

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

2016 ANNA LYYRA-SEPPÄNEN • PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

Tampere

Pyynikintorin ympäristö

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

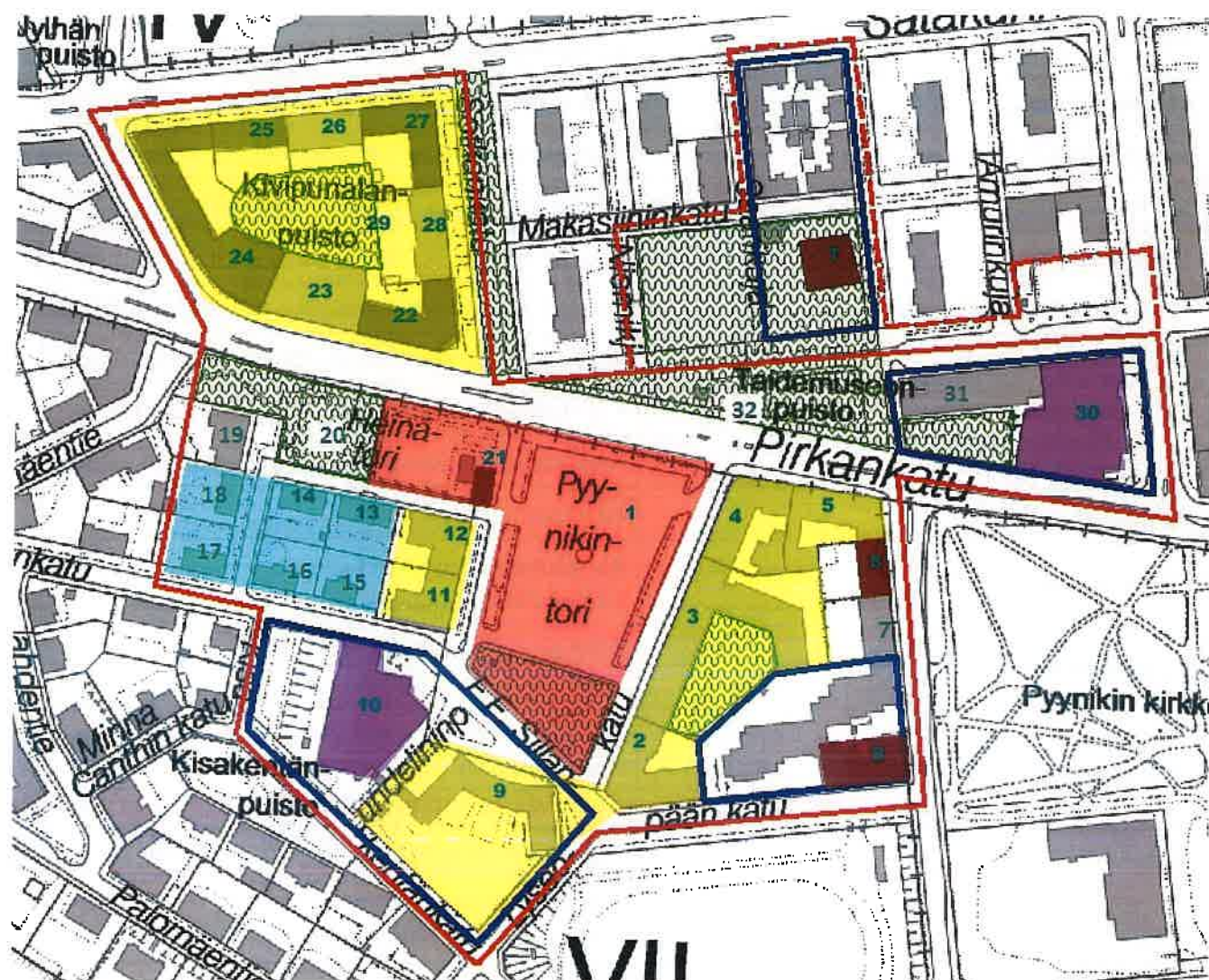
OSA II Kohdetiedot

Pirkanmaan maakuntamuseo

Anna Lyyra-Seppänen 2016

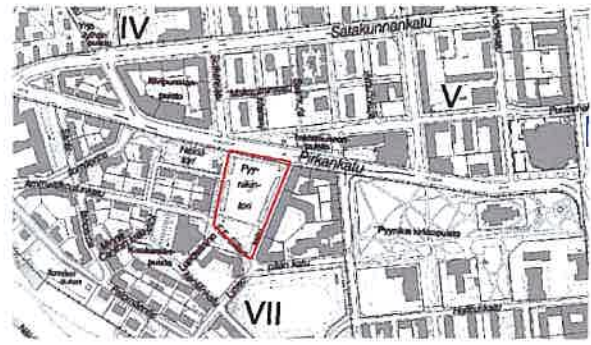
KARTTA 2 Pyynikintorin ympäristön rakennuskohteet ja niiden historialliset piirteet

1 Pyynikintori	Torikaupan ja -miljööön historia Perspektiivinen aukionäkymä Liikenteen ympäristö Leikkipuistot kaupunkialueella
2 Pikarilinna	Klassistinen arkkitehtuuri ja korttelimuoto
3 Tammerkontu	Klassistinen arkkitehtuuri ja korttelimuoto Sosiaalinen asuntotuotanto
4 Pyynikintori 8	Funktionalismi Klassistinen korttelimuoto
5 Pirkankontu	Klassistinen arkkitehtuuri ja korttelimuoto
6 Mariankatu 26	1900-luvun alun jugend
7 Mariankatu 28	1970-luvun rationalismi
8 Marjatan sairaala	1900-luvun alun jugend Terveystuonon historia

9 Lyseo	Klassistinen funkkis Sivistyshistoria
10 Konservatorio	Modernismi Sivistyshistoria
11 Pyynikintori 1	Klassistinen arkkitehtuuri, torimiljö
12 Pyynikintori 3	Klassistinen arkkitehtuuri, torimiljö
13 Heinätori 3	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
14 Heinätori 5	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
15 Ammattikoulunkatu 8	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
16 Ammattikoulunkatu 10	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
17 Ammattikoulunkatu 12	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
18 Kisakentänkatu 2	Klassistinen puukerrostalo, Pyykinrinteen miljö
19 As Oy Heinätori 7	1970-luvun rationalismi
20 Heinäpuisto	Torikaupan ja -miljöön historia Leikki puistot kaupunkialueella
21 Vaakahuone	Torikaupan ja -miljöön historia 1900-luvun alun judend
22 Veljeslinna	Funktionalismi Klassistinen korttelimuoto Sosiaalinen asuntotuotanto
23 Sulkavan talo	Klassistinen arkkitehtuuri ja korttelimuoto
24 As Oy Pirkkatalo	Jälleenrakennuskausi Klassistinen korttelimuoto
25 Satakunnankatu 63	Jälleenrakennuskausi Klassistinen korttelimuoto
26 Satakunnankatu 61	Funktionalismi Klassistinen korttelimuoto Sosiaalinen asuntotuotanto
27 Sotkankatu 16	Jälleenrakennuskausi
28 Sotkankatu 18	Funktionalismi
29 Kivipunalan puisto	Sisäpiha puistoalueena
30 Pyykin uimahalli	Modernismi Hyvinvointivaltion historia, liikuntarakentaminen
31 Huoneistohotelli Forenom	2000-luvun täydennysrakentaminen
32 Kelloplaani	Puistot kaupunkirakenteessa Liikenteen ympäristö
T Taidemuseo	1800-luvun tiiliarkkitehtuuri Varhainen julkinen rakentaminen ja sen jatkumo

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori , 2016/0001

Näkymä Pirkankadun ja Pyynikintorin risteyksestä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	Pyynikintori
Inventointinumero	2016/0001
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-9902-0
Osoite	Pyynikintori
Kohdetyyppi	kokoontuminen liike-elämä liikenne

Kuvaus

Selkeämuotoinen, sommittelultaan klassinen toriaukea koillinen-kaakko-suunnassa. Toriaukea on puolisuunnikkaan muotoinen ja rajoittuu pitkiltä sivuiltaan Pyynikintori 1-3:n sekä Pyynikintori 2-8:n korkeisiin kivitaloihin. Pidempi päätysivu rajautuu Pirkankatuun ja lyhyempi lyseon tonttiin. Pirkankadulta kohti lyseota muodostuu vahva perspektiivinen näkymä.

Toriaukea on päällystetty nupukivin ja sitä reunustavat ajotiet asfaltilla. Toriaukean itä- länsi- ja pohjoissivulla on lehmusrivit. Torin etelälaidan leikkipuistoa rajaavat tiiviit istutukset ja matala puuaita.

Historia

Pyynikintorin toriaukea alkoi hahmottua uuden, läntisen kaupunginosan keskuksena jo Lambert Pettersonin asemakaavassa vuonna 1896. Petterson piirsi Pirkankadun varteen valtavan, lähes neliön muotoisen aukion, joka kantoi nimeä Aleksanterin tori. Seuraavissa suunnitelmissa, vuoden 1907, 1921 ja 1927 asemakaavoissa toriaukea on jo nykyisen puolisuunnikkaan muotoinen ja kokoinen. Tori oli jakaantunut kahdeksi aukioksi: varsinainen Pyynikintori, johon torikauppa ja sittemmin linja-autoliikenne keskittyi sekä Heinätori, jossa käytiin erikoistorikauppaa.

Pyynikintorin merkitys kauppapaikkana laski Venäjän vallan viimeisinä vuosina. Vuonna 1906 koko Pyynikintorilla oli jopa 41 myyntipaikkaa, mutta 1918 kesällä enää 5 paikkaa. Pyynikintorin myynti oli kuitenkin selvästi vilkkaampaa talvisin, mikä poikkesi muista Tampereen toreista, joissa pääosa kaupasta tehtiin kesäisin. Amurin alueella tarvittiin halkoja lämmitykseen, heiniä hevosille ja olkia eläintenhoitoon ja muuhun talouskäyttöön, esimerkiksi patjojen täytteiksi.

Torikokonaisuutta ympäröivät kadut päällystettiin asfaltilla vuonna 1929, ja itse tori mukulakivillä seuraavana vuonna. Alueelle tuli myös liikehuoneistoja toria kiertävien asuintalojen pohjakerroksiin ja muun muassa sanomalehtikioski. Elintarvikkeiden torikauppa alkoi jo 1920-luvun alussa siirtyä enenevästi Keskustorille eli silloiselle Kauppatorille.

Torialueiden luonteen mukaisesti myös Pyynikintori on toiminut kokouksumis- ja juhlapaikkana erilaisissa historiallisissa yhteyksissä. Esimerkiksi Talonpoikaismarssin lähtötilaisuus kahvitukseen pidettiin Pyynikintorilla 7.7.1930 ja talvisodasta palaajat kokoontuivat torille keväällä 1940. Lisäksi torilla on järjestetty vapputoreja ja Tuotannon osuuskaupan tempauksia.

Torin luoteiskulmassa sijainnut huoltoasema oli Bertel Strömmerin suunnittelema ja rakennettiin vuonna 1929 läntiseksi linja-autoasemaksi ja huoltoasemaksi. Klassistinen asemarakennus tarjosi odotustilaa matkustajille, bensiinitankkausta ja auton huoltoa. Myöhemmin aseman ilmettä muutettiin ensin funktionalistiseen ja sitten moderniin suuntaan. Linja-autoasemaroolin jälkeen rakennus tunnettiin kaupunkikuvassa Esson huoltoasemana. Rakennus purettiin 2000-luvun alussa.

1920-luvulta alkaen voimakkaasti kasvanut kaupungin sisäinen ja seudullinen linja-autoliikenne leimasi torikaupan jälkeen Pyynikintorin torialueenn käyttöä ja toi pysyvästi maisemaan linja-autolaiturit. Nykyisin toriaukealta kulkee myös pitkän matkan linjoja. Uusin liikenteeseen liittyvä rakenne on sähköbussien latauskatos torin pohjoisosassa.

Torin eteläpäädyn puistomaiselle alueelle perustettiin leikkipuisto 1980-luvulla. Tiivis pieni puisto palvelee lähileikkipaikkana alueen asukkaita, päiväkoteja ja kerhoja. Leikkipuiston itäpuolella on F. E. Sillanpään pronssinen, reliefimäinen muistomerkki (Kaarina Tarkka 1988). Kirjailija F. E. Sillanpää opiskeli Tampereen Reaalilyseossa vuosina 1900–1908. Puistoalueen läntiseen kärkeen rakennettiin pienieleinen yleisö-wc vuonna 2009.

Nykyisin torialuetta leimaa edelleen vilkas linja-autoliikenne Pirkankadun pysäkkeineen ja laitureineen toriaukealla sekä henkilöautojen pysäköinti eri puolilla toria. Toritilan kaupallinen käyttö on loppunut, mutta toriaukeaa reunustavissa liiketiloissa on edelleen palveluihin painottuvaa liiketoimintaa.

Tampereen vihreän keskustan visiossa (Tampereen kaupunki) Pyynikintori on yhdessä Heinätorin kanssa nimetty keskustan merkittäväksi toriksi/aukioksi. Samoin molemmat toritilat kuuluvat kehitettävien torien ja aukoiden joukkoon.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Turunen, Kristiina, Urheilukentästä kaupunginosaksi. Pyynikinrinteen kaupunginosan syntyminen 1902. Historian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto 2015.

Häppölä, Hanna, Aleksanterin torista Pyynikintoriksi. Koskesta voimaa -sivusto, Tampereen yliopisto.
<http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1918-40/pyyntori.htm>

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria
taloushistoria

Ympäristöarvo**Arvojen perustelu**

liikennehistoria

maisemakokonaisuus

Pyynikintori toriaukea on arkkitehtonisesti harkittu ja ehjä klassistinen kokonaisuus, joka syntyi Pyynikinrinteen uuden kaupunginosan keskustaksi 1920-luvulla. Aukion ilme on säilynyt alkuperäistä vastaavana. Kokonaisuus kertoo ilmaisuvoimaisesti torikaupan historiasta kaupungistuvassa Suomessa sekä julkisen kaupunkiliikenteen kehityksestä ja vaikutuksesta kaupunkitilaan. Läntisen keskusta-alueen maisemassa Pyynikintori on vaikuttava aukionäkymä ja keskeinen maamerkki urbaaniin korttelirakenteen rajapinnassa.

Toimenpidesuosituks

Torikokonaisuuden arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää avoin ja perspektiivinen näkymä Pirkankadulta toriaukean yli kohti lyseota. Torin toiminnallisuutta tulisi kehittää historialliset ulottuvuudet huomioiden niin, että kaupalliset ja liikenteen palvelut kuuluvat edelleen torimaisemaan. Torin eteläpään puistoalueen selkeämpi jäsenitys alkuperäisen muodon perusteella on suositeltavaa.

Näkymä kaakosta toriaukealle. Bussit ja pysäköinti hallitsevat torialuetta.

Anna Lyyra-Seppänen

Torin keskiössä kiveys ja valaisinpylväs ovat alkuperäiset.

Essi Kujala/Vapriikin kuva-arkisto 2014

Torin eteläpään puistoalueen kaareva muoto on hämärtynyt.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

1900-luvun alussa torin alueella oli markkinapaikka Plassi, jossa pidettiin muun muassa hevosmarkkinoita. Taustalla kruunun viljamakasiini, tuleva Taidemuseo. Juho Holmstén-Heiniö/Vapriikin kuva-arkisto

Toriaukea valmistui ennen ympäröivää rakennuskantaa. Talonpoikaismarssin lähtötilaisuus heinäkuussa 1930. Torin reunassa äskettäin rakennettu huoltoasema. E. M. Staf/Vapriikin kuva-arkisto

Näkymä torille lounaiskulmasta kesällä 1934. Sulo Markkanen/Vapriikin kuva-arkisto

Torin pesua 1940-luvulla. Taustalla Pyynikintori 3:n kenkäliikkeineen sekä vanha vaakahuone ja sen takana Heinätori. Ensio Kauppila/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 2 – F. E. Sillanpäänkatu 4 , 2016/0002

Näkymä Lyseokadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Pyynikintori 2, Pikarilinna
Inventointinumero	2016/0002
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikki
Kiinteistötunnus	837-107-122-91
Osoite	Pyynikintori 2 – F. E. Sillanpäänkatu 4
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1

Kuvaus

Voimakkaan klassistisesti muotoilu kaupunkikerrostalo, jonka julkisivut antavat Pyynikintorille ja F. E. Sillanpäänkadulle. Lisäksi talon eteläpääty näkyy kadunpääteenä Lyseokadulle.

Pikarilinnan julkisivu on Pyynikintoria reunustavista kivitaloista runsaimmin koristeltu. Aiheistosta löytyvät pylväät kapiteeleineen, profiloitunut ikkunapenkit ja päätykolmiot, rustikoidut pilasterit, köynnöskoristeet ja konsolit. Erityisesti sisäänkäyntejä ja leikattua päätyseinää on korostettu juhlaivin pylvässommitelmin.

Historia

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Arvo Eränen (pääpiirustukset kesäkuu 1928). Muita Eräsen 1920-luvulla suunnittelema rakennuksia Tampereella on esimerkiksi seitsenkerroksinen asuinkerrostalo Hatanpään Valtatie 12:ssa ja Koivistonkylän kansakoulu.

Asuntoyhtiön alkuperäinen nimi oli As Oy Hämeenkatu 36, sillä talon rakennusaikana Hämeenkatu jatkui myös Pyynikin kirkkopuiston toisella puolella.

Pikarilinna sai kutsumanimensä julkisivun maljamaisista koristeista, jotka ovat klassismille tyypillinen, antiikin kuvastosta johdettu koristeaihe.

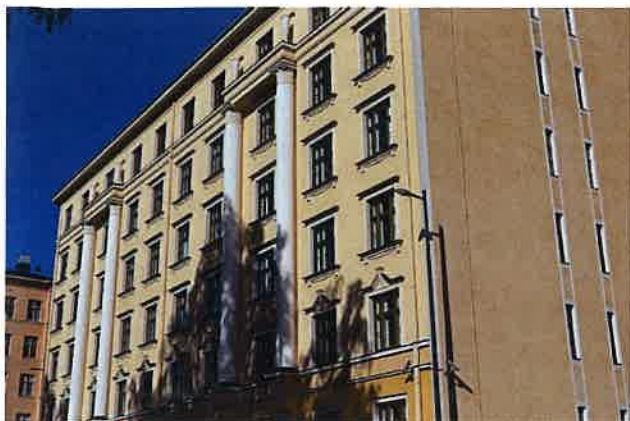
Muista Pyynikintorin ympäristön rakennuksista poiketen Pikarilinnaan suunniteltiin yksinomaan asuntoja, eikä katutasossakaan ole liiketiloja. Kellariin sijoitettiin autohalli. Vuoden 1938 muutospirustuksen (Eetu Murros) mukaan kellariin lisättiin jopa autohallin lämmityslaite.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennuksen tunnusomainen klassistinen arkkitehtuuri on piirteilään hyvin säilynyt. Kohde on osa Pyynikintorin yhtenäistä klassistista torimaisemaa ja torin itälaidan merkittävää umpikorttelia. Lisäksi rakennus muodostaa juhlanan kadunpäätealheen pohjoiseen laskevalle Lyseokadulle.
Toimenpidesuositukset	Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassistinen muoto, tyylinmukaiset julkisivuaiheet ja materiaalit sekä kaupunkikuvallisesti näkyvä asema korttelin kulmauksessa.

*Pikarilinna F. E. Sillanpääkadun puolelta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Sisäänkäynti Pyynikintorin suuntaan.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

VAR : 397 Pikarilinna Pyynikintorilla Hannu Rantakallio

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pikarilinna, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Anna Lyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pikarilinna, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Osoite	Pyynikintori 2 – F. E. Sillanpäänkatu 4
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan luku	1928
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1938
Suunnittelija	Arvo Eränen
Kerrosuku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus
maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Ks. rakennetun ympäristön kohde.

Pihajulkisivussa on erkkeri-ikkunoita. Muuten sommittelu on yksinkertainen.

Anna Lyyra-Seppänen

Ajoluiska autohalliin.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Porrashuone on ilmeeltään talon julkisivua yksinkertaisempi. Ovien päällä alkuperäiset koristeikkunat.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 4-6 , 2016/0003

Näkymä Pyynikintorin laitaa pohjoiseen. Erkkeriosan oikealla puolella Pyynikintori 4 ja vasemmalla Pyynikintori 6.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Tammerkontu
Inventointinumero	2016/0003
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-122-2
Osoite	Pyynikintori 4-6
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	3
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Hienostunut klassistinen kaupunkitalo, jossa aikakauden estetiikka näkyy toisaalta monumentaalisessa muodossa, toisaalta hillityn koristeellisissa yksityiskohdissa. Taloyhtiön puistomainen sisäpiha on ainutlaatuinen, ja lisäksi katukerroksessa säilyneet pienet liiketilat viestivät rakennuksen käyttöhistoriaa. Liiketilojen kapeat puupeiliovet ovat pääosin säilyneet. Rakennuksen ulkoväri on muutettu alkuperäistä tummemmaksi 1970-luvulla (RK 1998, s. 117), mutta vastaa nykyiselläänkin klassistista henkeä.

Historia

As Oy Tammerkontu on merkittävä osa tamperelaisen asuntopolitiikan historiaa, sillä se on kaupungissa ensimmäinen nk. puolikunnallinen asuntoyhtiö. 1920-luvun asuntopulaa pyrittiin helpottamaan puolikunnallisella asuntotuotannolla, mikä tarkoitti toimintamallia, jossa kaupunki rakennutti talon ja merkitsi koko osakekannan kunnes vuokralla asuvat asukkaat olivat vähittäismaksuin lunastaneet huoneistonsa osakkeet omiksi. Vuokraksi määriteltiin 16–17 markkaa/neliö ja lisäksi lyhennysmaksua 3 mk/neliö. Vuokra oli suhteellisen korkea verrattuna asukkaiden ansiotasoon. Tällaista kaupungin tukemaa asuntotuotantoa toteutettiin 1920- ja 1930-luvun pulakausina erityisesti Tampereella. Tammerkonnun jälkeen seuraava puolikunnallinen rakennuskohde oli Lähteenkatu 7–9 Tullin alueella.

Kaupunginvaltuusto päätti Tammerkonnun puolikunnallisen talon rakentamisesta 6.2.1929. Suunnittelijaksi tuli

arkkitehti Martti Välikangas, joka oli paneutunut erityisesti sosiaaliseen asuinrakentamiseen. Hänen varhaista tuotantoaan ovat mm. Puu-Käpylän asuinalue ja Vallilan suurkorttelit Helsingissä.

Asuinkompleksin rakennuksista ensimmäisenä valmistui pohjoisempi, Pyynikintori 6 (rakennus 1). Harjannostajaiset olivat 8.12.1928 ja rakennus valmistui 27.6.1929. Eteläisempi Pyynikintori 4 (rakennus 3) rakennettiin vuonna 1931. Rakennusosia yhdistää on uljas, korkea porttikäytävä, jonka kautta on käynti yhteiselle käynti sisäpihalle. Koko asuinyhtiö nimettiin Tammerkonnuksi vuonna 1932.

Ensin valmistuneeseen Pyynikintori 6:een rakennettiin puiset välikatot, mutta Pyynikintori 4:een ne tehtiin betonista. Koko yhtiöön valmistui yhteensä 99 huoneistoa. Eniten oli yhden huoneen ja keittiön asuntoja. Suurimmat asunnot käsittivät kolme huonetta ja keittiön, mutta niitä tehtiin vain muutama. Tampereen ensimmäisessä puolikunnallisessa asuintalossa oli mukavuuksina vesi-wc, keskuslämmitys ja lämmin vesi sekä yhteiset radiolaitteet, pesukone ja mankeli. Yhden huoneen asuinnoissa oli sähköhella. Talon sisäpihalle kääntyvään, matalampaan siipiosaan (rakennus 2) tuli pienempiä asuntoja .

Asuinyhtiön pohjakerrokseen sijoitettiin liikehuoneistoja. Niissä keskimmaisissa toimi osuusliike Tuotannon myymälöitä 1980-luvulle saakka. Ravintolatilassa jatkaa edelleen Tuoppi-baari. Elintarvikeliike Pyynikintorin liha lopetti vuonna 2015. Pyynikintori 4:n pohjakerrokseen remontoitiin tilat päiväkotiksi Kiekkarille vuonna 2008.

Ympäristö ja pihapiiri

Taloyhtiön puistomainen sisäpiha jatkaa rakennuksen arkkitehtuuria saumattomasti. Seinämaalauksin ja taidetaonnalla koristettu porttikäytävä yhdistää yksityisen pihan julkiseen katutilaan.

Kirjalliset lähteet

Keskinen, Jouni – Peltola, Jarmo – Suodenjoki, Sami, Tamperelaiset. Tehdaskaupungin väestö, alue ja asuminen 1918–1940. Tampereen museot 2005. s. 280–286.

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Kohde edustaa muodoltaan ja yksityiskohdiltaan klassistista arkkitehtuuria ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Rakennus on aikakautensa urbaanin rakentamisen tyylipuhdas esimerkki ja kokonaistaideteos. Taloyhtiön rakennuttamistapa kertoo 1920- ja 30-luvun asutokysymyksen ratkaisuisista ja kaupungistumisen haasteista. Rakennuksen liiketilat ovat tärkeä osa Pyynikintorin kaupallista historiaa. Massiivisella rakennuksella on merkittävä asema Pyynikintoria kehystävässä maisemassa.
Toimenpidesuosituks	Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassistinen muoto, tyylinmukaiset julkisivuaiheet ja materiaalit sekä kaupunkikuvallisesti näkyvä asema osana Pyynikintoria reunustavaa fasadia.

*Juhlava porttikäytävä ja kohotettu ikkunarivi rakennusosien keskellä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Yksityiskohta porttikäytävän seinämaalauksista.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä sisäpihalta.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Tuotannon elintarvikemyymälä katutasossa vuonna 1955.
Vapriikin kuva-arkisto*

Elintarvikeliikkeen lopetettua katutason suurin liiketila on tyhjillään. Kauppahuoneistolle tunnusomainen ruutulattia on säilynyt.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Tammerkonnun kokonaisuus torin laidalla vuonna 1939.

E. M. Staf/Vapriikin kuva-arkisto

Sisäpihanäkymä kesäkuussa 1931.

Veikko Kanninen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pyynikintori 6 , asuinrakennus – kerrostalo , 001

*Pyynikintori 4 ja 6:n yhtenäinen katujulkisivu
Pyynikintorille.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	Pyynikintori 6
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-122-2
Osoite	Pyynikintori 6
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1929
Korjausvuodet	1944, 1951, 1978, 1988
Suunnittelija	Martti Välikangas
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

1169 : 30 Tuotannon osastot Pyyrikintorilla Niels Rasmussen

Pyyrikintori 6, pihasiipi , asuinrakennus – kerrostalo , 002

*Vinkkelimäinen pihasiipi Pyyrikintori 6:n takana.
Ilmakuva Blom/Tampereen kaupunki*

Nimi	Pyyrikintori 6, pihasiipi
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-122-2
Osoite	Pyyrikintori 6
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan luku	1929
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	Martti Välikangas
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	3
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kulttuurihistorialliset arvot

*Pihasiipi kehystää yhtiön isoa sisäpihaa.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pihasiiven ja kadunpuolen asuinrakennuksen välistä on
kulku Pyynikintori 8:n pihalle.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Pyynikintori 4 , asuinrakennus – kerrostalo , 003

Näkymä Pyyrikintorilta.

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Pyyrikintori 4
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	003
Kiinteistötunnus	837-107-122-2
Osoite	Pyyrikintori 4
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1932
Korjausvuodet	1944, 1951, 1978, 1988, 2008
Suunnittelija	Martti Välikangas
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katon muoto	satula

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria
sosiaalihistoria
taloushistoria

Arvojen perustelu

Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 8 – Pirkankatu 3 , 2016/0004

NÄKYMÄ PIRKANKATUA ITÄÄN

Anna Lyyra-Seppänen

Nimi	As Oy Pyynikintori 8
Inventointinumero	2016/0004
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-122-90
Osoite	Pyynikintori 8 – Pirkankatu 3
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	2
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Näyttävä kaupunkikerrostalo, jossa näkyvät sekä klassismin tyylipiirteet että alkavan funktionalismin suunnitteluihanteet.

Historia

Rakennuksen on suunnitellut tamperelainen arkkitehti Jaakko Tähtinen. Tähtinen suunnitteli myös Pyynikintorin toiselle puolelle kerrostalon Pyynikintori 3 sekä useita yksityistaloja Pyynikinrinteelle.

Rakennuksen pohjakerrokseen sijoitettiin liiketiloja. Kulmahuoneistossa on toiminut pitkään pankki, mm. Ikaalisten Säästöpankki ja Tampereen Säästöpankki. Vuonna 1973 vanha pankkisali yhdistettiin viereisiin myymälöihin ja tehtiin konttorinlaajennus kellariin (Jaakko ja Antti Tähtinen). Vuonna 1988 pankin tuulikaappiin asennettiin pankkiautomaatti. Vuonna 1992 tehtiin joitakin muutoksia julkisivuväreissä, mm. sisäpihan parvekkeet saivat valkoisen värin entisen harmaan sijaan. Julkisivun pääväri ilmeisesti vaaleni jonkin verran. Pihan puolella ylimmät parvekkeet katettiin.

Ympäristö ja pihapiiri

Sisäpihalla on itsenäinen piharakennus, joka rakennettiin samaan aikaan asuintalon kanssa. Muuten tasainen asfalttipiha. Porttikäytävästä ajoliuska autohalliin.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

TS75 – Tamperelaista arkkitehtiperinnettä 75 vuoden ajalta. <http://tahti-set.com/wp-content/themes/tahtiset/flash/ts75.html> Haettu 5.9.2016

Kulttuurihistorialliset arvot**Rakennushistoriallinen arvo**

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria
taloushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus
maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Rakennus on edustava esimerkki siirtymästä klassistisesta tyylistä funktionalismiin ja se on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo rakennusaikansa asuin- ja liikerakentamisen yhteensovittamisesta.

Kohde sijaitsee keskeisellä paikalla Pirkankadun ja Pyynikintorin kulmauksessa ja on osa Pyynikintorin klassistista torimaisemaa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassis-funktionaalinen muoto ja julkisivumateriaalit sekä kaupunkikuvallisesti näkyvä asema korttelin kulmauksessa. Piharakennuksen itsenäinen asema pihapiirissä on syytä säilyttää.

Pyynikintori 8 vastavalmistuneena.

Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pyyrikintori 8 asuintalo , asuinrakennus – kerrostalo , 001

*Näkymä Pyyrikintorin laitaa etelään. Edessä Pyyrikintori 8, sen jälkeen Tammerkontu ja Pikarilinna.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	Pyyrikintori 8 asuintalo
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-122-90
Osoite	Pyyrikintori 8
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan luku	1932
Rakentamisajan selite	Piirustukset hyväksytyt 20.4.1931, Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1973, 1979, 1988, 1992
Suunnittelija	Jaakko Tähtinen
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti – saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Näyttävä kaupunkikivitalo, jonka julkisivuissa on sekä klassistisia että funktionalistisia piirteitä. Ikkunamuoto on perinteisen klassinen, ylösalainen t-ikkuna. Porrashuoneiden kohdalla, rakennuksen itäreunassa ja kaarevan kulman vieressä, on valokuilumainen korkea ikkunaseinä, joka vahvistaa rakennuksen funkkishenkeä. Toisaalta Pyynikintorin puoleisella sivulla on vielä räystästä kannattelevat kipsiset s-konsolit, jotka viittaavat klassisiin tyylikeinoiniin. Rakennuksen etukulma on pyöristetty kattolinjaa myöten. Pirkankadun puolella kattolinja on eleeetön, ilman koristuksia tai suurempaa profilointia. Katolla on koko harjan pituinen kattolyhty, jossa vaakaikkunoita.

Katutason liiketilat ovat alkuperäisillä paikoillaan, joskin huoneistojen välisiä laajennuksia ja muutoksia on tehty.

Liiketilojen alkuperäiset, kapeat puiset peiliovet on pääosin vaihdettu metallisiin ikkunallisiin oviin. Liiketilojen yläpuolinen, kulman ympäri kiertävä friisi on pellitetty ruskealla aaltopellillä ilmeisesti 1970-luvulla.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Sisäänkäynti, A-ramppi.

Pihajulkisivu.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Porrashuoneen alkuperäinen ilme on säilynyt.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Pyynikintori 8 piharakennus , 002

Piharakennus porttikäytävän suunnasta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pyynikintori 8 piharakennus
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-122-90
Osoite	Pyynikintori 8
Rakentamisajan luku	1933
Rakentamisajan selite	Pääpiirustukset 1.6.1933, Tampereen kaupungin rakennusvalvonna arkisto

Suunnittelija	Jaakko Tähtinen
Kerrosluku	1
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	huopa –saumattu
Katon muoto	tasa

Kuvaus ja historia

Viuhkamuotoinen, matala piharakennus suunniteltiin jo asuinrakennuksen yhteydessä, arkkitehtinä Jaakko Tähtinen. Rakennus suunniteltiin ilmeisesti Pyynikintori 8:ssa toimineen pankin johtokunnan käyttöön. Tiloina olivat kokoussali, halli, johtokunnan huone, valokattoinen biljardisali ja tarjoiluhuone. Tilajako on pääosin säilynyt. suunniteltiin alun perin kokoussali, pankin johtokunnan huone

Mieskuoro Laulajat ry tuli vuokralaiseksi vuonna 1979 ja piti rakennusta harjoitussalinaan 2000-luvulle saakka. Nykyisin tiloissa toimii Toivon Portti –seurakunta.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	taloushistoria
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa asuinkerrostalon tavoin klassismin ja funktionalismin suunnitteluihanteita ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Pyynikintorin laidan asuin- ja liikerakennuksen, ja erityisesti katutasossa toimineen pankin diskreetiksi lisätilaksi suunniteltu piharakennus kertoo asumisen ja liike-elämän vuorovaikutuksesta 1930-luvun kaupunkitilassa ja on sellaisena harvinainen. Sijainti korkean umpikorttelin sisäpihalla viestii klassistisen kaupunkisuunnittelun ideasta.

Toimenpidesuosituks

Rakennuksen arvojen säilymiseksi sen tunnusomainen viuhkamainen muoto ja julkisivumateriaalit tulisi säilyttää. Sisätilojen rakenne ja keskeiset sisätilat on suotavaa säilyttää.

Muodoltaan itsenäinen piharakennus piiloutuu umpikorttelin sisään. Juhlasalin viuhkamainen muoto erottuu keskellä. Rakennuksen kyljessä tilapäinen rakennuskontti.

Piharakennus luoteesta. Kokous- ja juhlasalin ikkunat vasemmalla.

Anna Lyyra-Seppänen

Rakennetun ympäristön kohde Pirkankatu 1 – Mariankatu 24 , 2016/0005

Näkymä Pirkankontuun koillisesta, uimahallin tontilta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Pirkankontu
Inventointinumero	2016/0005
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-122-89
Osoite	Pirkankatu 1 – Mariankatu 24
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	2

Kuvaus

Piirteiltään klassinen kaupunkikivitalo korttelin avainpaikalla Pirkankadun kulmauksessa.

Historia

Talon on suunnitellut kaupunginarkkitehti Bertel Strömmer vuonna 1928.

Talon asunnot olivat kookkaita, useimmiten 4h+k. Jo alkuperäispiirustuksissa pihan alle sijoitettiin autohalli, jonne ajo oli Mariankadun (Maariankatu) puolelta.

Rakennuksen pohjakerrokseen sijoitettiin liiketiloja. Rakennuksen Pirkankadun puoleisella sivulla on toiminut useita kahviloita, mm. Linkosuon kahvila Onni. Nykyisin liiketilassa on edelleen ravintola. Pirkankadun ja Mariankadun kulmatilassa toimii englanninkielinen leikkikoulu.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennukseen kuuluu pienimuotoinen sisäpiha, josta avoimet näkymät koko korttelin sisäpihaan.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa Pyynikintorin ympäristölle ominaista klassistista arkkitehtuuria ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde on kertova esimerkki 1920-luvun kaupunkisuunnittelun ja asuinrakentamisen ihanteista Kohde sijaitsee merkittävällä paikalla Pyynikin kirkkopuiston ja Pyynikintorin kivikaupungin rajalla sekä osana Taidemuseolle ja Kelloplanille johtavaa näkymää.
Toimenpidesuosituks	Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassistinen muoto, tyylinmukaiset julkisivuaiheet ja materiaalit sekä kaupunkikuvallisesti näkyvä asema korttelin kulmauksessa.

Tammerkontu Pirkankadun suunnasta. Rakennus on erottuva maamerkki Pirkankadun kulmassa. Vasemmalla Mariankatu 26.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pirkankatu 1, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Julkisivu Mariankadulle.

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Pirkankatu 1, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-122-89
Osoite	Pirkankatu 1
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1928
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1960, 1963, 1986
Suunnittelija	Bertel Strömmer
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerroslukku	6
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Rakennuksen julkisivut ovat teräväpiirteiset ja noudattavat klassismin piirteitä. Alkuperäiset kuusiruutuiset ikkunat on uusittu ilmeisesti 1980-luvulla. Nykyinen malli on yksiruutuinen kapealla tuuletusikkunalla. Puitteet ja pielet valkoiset. Pohjakerroksen liiketilojen näyteikkunat ovat kookkaat ja lepäävät suoraan graniittiperustuksella. Räystäslinjan alapuolella on kapealinjainen lista ja sen päällä pienet pyöröikkunat vinttikerrokseen.

Rakennuksen ulkokulma on leikattu, ja kulmassa on sisäänkäynti suoraan kadulta pyöreine portaineen.

Rappauspinta on sileä ja väritys 1920-luvulle ominainen vaalea hiekanväri. Peltikatto on vihreä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Pirkankatu 1, piharakennus , piharakennus , 002

Vinkkelimäinen piharakennus jatkuu naapuritonttien puolelle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pirkankatu 1, piharakennus
Rakennustyyppi	piharakennus
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-122-90
Osoite	Pirkankatu 1
Rakentamisajan luku	1928

Kuvaus ja historia

Samaan aikaan asuinrakennuksen kanssa rakennettu matala piharakennus täyttää tontin länsirajan, ja jatkuu saumattomasti naapuritonttien (Mariankatu 26 ja Pyynikintori 8) puolelle.

Tiilirunkoinen rakennus on verhottu myöhemmin progiloidulla pellillä. Rakennuksessa on varaston lisäksi kerho- ja askartelutilaa. Ikkunat on uusittu.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	-
Historiallinen arvo	-
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Sisäpihan matalat talousrakennukset kertovat korttelin rakennusajankohdan asumisen aputilojen tarpeesta. Tontilta toiselle jatkuvat piharakennukset ovat vanhoille kaupunkikortteleille tunnusomaista.

Rakennetun ympäristön kohde Mariankatu 26 , 2016/0006

Rakennus idästä, Pyynikin kirkkopuiston suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Mariankatu 26
Inventointinumero	2016/0006
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII Pyynikinrinne
KilIntelstötunnus	837 107 122 88
Osoite	Mariankatu 26
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Historia

Talo tunnetaan Hiiloksen talona, koska se oli vuodesta 1918 asti 1980-luvulle saakka Hiiloksen suvun omistuksessa. Talon rakennusaikaan Tampereella tunnettiin ainakin metsäneuvos Jukka Hiillos, joka toimi Enqvist Oy:n metsäpäällikkönä.

Vuonna 1985 rakennuksen ullakkokerros muutettiin asuintiloiksi, ja kattomuoto muutettiin satulakatosta mansardiksi. Suunnittelija oli arkkitehti Reijo Lairto.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa vuosisadan alun siirtymävaiheen arkkitehtuuria jugendista klassismiin. Tamperelaisen arkkitehdin Bertel Strömmerin kädenjälki tunnistettavissa.

Rakennus on osa Pyynikintorin itäpuolen klassistista umpikorttelia sekä osa Mariankadun punatiilistä katumaisemaa. Tiilirakennuksen julkisivu muodostaa osaltaan taustan Pyynikin kirkkopuiston maisemalle.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen tasapainoinen julkisivumuotoilu ja alkuperäiset materiaalit.

*Näkymä Pirkankadun ja Mariankadun risteyksestä. Kaksi erityylistä kaupunkikerrostaloa, joilla ikäeroa kymmenkunta vuotta. Oikealla Pirkankontu, rakennettu vuonna 1928.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Mariankatu 26 , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Mariankatu 26
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-122-88
Osoite	Mariankatu 26
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1916
Korjausvuodet	1956, 1985, 1988
Suunnittelija	Mikko Tamminen, Bertel Strömmer
Rungon muoto	suorakaide
Kerroslukku	3
Perustus	lokokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	tiili –keraaminen
Katon muoto	muu

Kuvaus ja historia

Tiilistä myöhäisjugendia edustava rakennus osana Mariankatuun rajoittuvaa korttelimaisemaa.

Rakennuksen ensimmäiset piirustukset (pääpiirustukset 21.2.1916) laati arkkitehti Mikko Tamminen, joka on Tampereella suunnitellut mm. Puuseppien talon Amurissa ja Rautatieläisten talon Sorin kaupunginosassa. Rakennus noudattaa tilajaottelultaan Tammisen suunnitelmaa. Julkisivu on kuitenkin Bertel Strömmerin kädenjälkeä; uusi julkisivupiirustus on päivätty maaliskuussa 1916.

Tammisen julkisivusuunnitelma oli nykyistä jyhkeämpi ja suoralinjaisen jugendhenkinen, kun taas Strömmerin toteutunut julkisivu edustaa hänelle tunnusomaista, pyöreälinjaista ja pehmeämpää tyyliä.

Kulttuurihistorialliset arvot

As Oy Mariankatu 26, piharakennus , piharakennus , 002

Piharakennus jatkuu viereiseltä tontilta (Pirkankatu 1).

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	As Oy Mariankatu 26, piharakennus
Rakennustyyppi	piharakennus
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-122-87
Osoite	Mariankatu 26
Rakentamisajan tarkkuus	vuosikymmen
Rakentamisajan luku	1920

Rungon muoto	suorakaide
Perustus	betoni – valettu
Runko	betoni
Vuoraus	pelti
Katon muoto	tasa

Kuvaus ja historia

Yhteinen piharakennus jatkuu viereiseltä tontilta. Laatikkomainen, yksinkertainen muoto. Pienet pystyikkunat. Päätysivulla villiviini.

Kulttuurihistorialliset arvot

*Näkymä korttelin sisäpihalle pohjoiseen.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

Rakennetun ympäristön kohde Mariankatu 28 , 2016/0007

Rakennus koillisesta. Oikealla Mariankatu 26 ja vasemmalla entisen sairaalatontin uudisrakennus.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Mariankatu 28
Inventointinumero	2016/0007
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII - Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-122-87
Osoite	Mariankatu 28
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Rakennus jatkaa Mariankadun punatiilirakennusten sarjaa. Kolmikerroksisessa asuintalossa on pienehköjä yksiöitä ja kaksioita. Eleetöntä tummaa julkisivua rytmittävät neliömäiset ikkunat ja betoniparvekkeet. Rakennuksen eteläkulmasta porttikäytävä sisäpihalle. Katutasossa on liikehuoneisto.

Historia

Tontilla on ollut vuonna 1916 rakennettu Heikki Tiitolan suunnittelema tiilinen asuinrakennus (piirustukset 12.2.1916). Piirustuksissa ei ole mainintoja purettavasta rakennuksesta. Ilmakuvien perusteella vanhempi rakennus on paikalla vielä 1960-luvulla, mutta ei enää 1974 ilmakuvassa, joten ilmeisesti vanhempi tiilirakennus on purettu nykyisen tieltä.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennus on osa Mariankadun länsipuolista punatiilifasadia ja se liittyy räystäslinjastaan saumattomasti viereisiin 1910- ja 2000-luvun asuinkerrostaloihin.

Kirjalliset lähteet

Rakennusvalvonnan arkisto, Tampereen kaupunki.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo –

Historiallinen arvo –

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Kohde kuuluu 1920-luvun kaavaan perustuvaan Pyynikintorin itäpuolen klassiseen umpikortteliin. Kohde on osa Mariankadun punatiilirakennuksista koostuvaa katujulkisivua, joka muodostaa taustanäkymän arvokkaalle Pyynikintorin kirkkopuistolle.

Toimenpidesuosituks

Korttelin rakennushistoriallisten arvojen välittymiseksi on tärkeää säilyttää Mariankadun yhtenäinen katujulkisivu.

Näkymä Mariankatua etelään. Vasemmalla Pyynikin kirkkopuisto.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennus vastavalmistuneena keväällä 1975.

Aarne Männistö/Vapriikin kuva-arkisto

Vuoden 1930 ilmakuvasa näkyy Mariankatu 26: sijainnut, vuonna 1916 rakennettu tiilirakennus. Valokuvaamo N. Rasmussen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Mariankatu 28 , asuinrakennus – kerrostalo

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Mariankatu 28
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-107-122-87
Osoite	Mariankatu 28
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan luku	1974
Suunnittelija	Jaakko ja Antti Tähtinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	4
Perustus	betoni – valettu
Runko	betoni
Vuoraus	tiililaatta
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	=
Historiallinen arvo	=

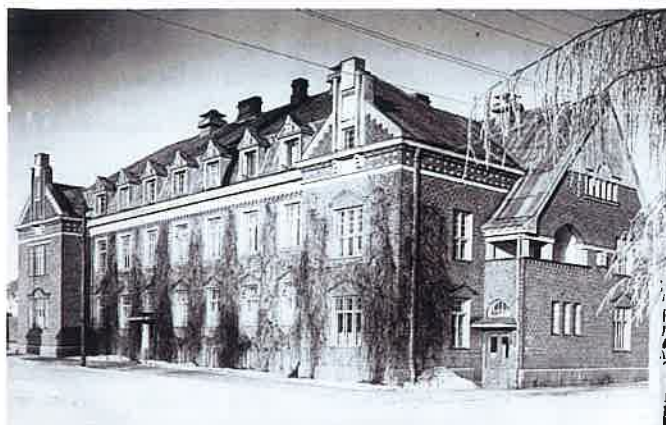
Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Rakennus on osa Mariankadun punatiilirakennuksista koostuvaa katujulkisivua, joka muodostaa taustanäkymän arvokkaalle Pyynikin kirkkopuistolle.

Rakennetun ympäristön kohde F.E. Sillanpäänkatu 2 – Mariankatu 30 , 2016/0008

VAR : 311 Marjatan sairaala Hannu Rantakallio

Nimi	Marjatan sairaala
Inventointinumero	2016/0008
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-122-1
Osoite	F.E. Sillanpäänkatu 2 – Mariankatu 30
Historiallinen tilatyyppe	tontti
Nykyinen tilatyyppe	tontti
Rakennusten lukumäärä	3
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Korttelin kaakkoiskulmassa sijaitseva rakennuskokonaisuus, josta erottuvat 1913 valmistunut jugendtyylinen sairaalarakennus ja 2000-luvun uudisrakennukset, joissa on palveluasuntoa.

Vanha sairaalarakennus on kaupunginarkkitehti Lambert Pettersonin suunnittelema. Rakennus edustaa 1900-luvun alun tiilijugendia ja Pettersonille ominaista mannermaista tyyliä. Korttelia rajaa kumpaankin katusuuntaan alkuperäinen tiilimuuri.

Pistemäiset uudisrakennukset sijaitsevat tontin länsi- ja pohjoisosassa. Asuintalot edustavat 2000-luvun alun tyyppillistä kerrostalorakentamista laatikkomaisine muotoineen ja lasipintoineen.

Historia

Marjatan sairaala on ensimmäinen kunnallinen synnytyslaitos Tampereella ja vanhin säilynyt sairaalakäyttöön suunniteltu rakennus Tampereella.

Sairaalan rakentamista varten oli yhdistetty kaksi tonttia vuoden 1907 asemakaavassa. Marian sairaala aloitti toimintansa vuonna 1913 Tampereen kaupungin synnytyslaitoksena. Vuoden 1897 terveydenhuoltoasetus velvoitti kunnat huolehtimaan asukkaiden terveydenhuollosta. Kaakinmaalla, Satamakatu 18:ssä, toimi jo tuolloin vuonna 1892 perustettu Lapsenpäästölaitos, mutta kasvava kaupunki tarvitsi ajanmukaisia tiloja synnyttäjille.

Uuden sairaalarakennuksen Mariankadun ja F. E. Sillanpääkadun (vuodesta 1988, aikaisemmin Lyseokatu tai Hämeenkadun jatke) kulmaan suunnitteli kaupunginarkkitehti Lambert Petterson. Sairaalaan sijoitettiin potilas- ja hoituhuoneiden lisäksi asunnot ylläkäärille, ylihoitajalle ja talonmiehelle. Asuinhuoneistot sijaitsivat rakennuksen Mariankadun päädyssä. Synnytyssairaalalle esitettiin laajennusta jo vuonna 1920, mutta se ei toteutunut. Samoin kävi suurten ikäluokkien aikaan vuonna 1944. Merkittävin muutos tapahtui 1954, kun rakennuksen ullakkokerrosta korotettiin ja se otettiin sairaalakäyttöön. Tontin sisäosiin rakennettiin kaksikerroksinen, rapattu asuinrakennus vuonna 1945 ja matala jäävarasto vuonna 1954. Molemmat rakennukset purettiin 2000-luvulla uudisrakentamisen tieltä.

Sairaala on käytetty useita nimityksiä. Aluksi sairaala tunnettiin Synnytyslaitoksena. Kun rakennus muuttui vanhusten sairaalaksi, se sai nimen Marjatan sairaalana ylihoitaja Marjatta Hirvosen mukaan. Hallinnossa käytettiin Marjatta 2 -nimeä erotuksena myös Marjataksi kutsutusta Kaupin sairaalasta. Kaupunkilaiset kutsuivat paikkaa myös Marian sairaalaksi Mariankatuun sekä Neitsyt Mariaan ja synnytystoimintaan viitaten. Toisinaan käytetty Pyynikin sairaala -nimitys viittaa sijaintiin Pyynikin kaupunginosassa, mutta samalla nimellä on tunnettu myös Koulukadun kulkutautisairaala.

Synnytyksiä hoidettiin vuoteen 1962 saakka. Tämän jälkeen Marjatan sairaala toimi vanhusten sairaalana.

Sairaalatoiminta päättyi vuonna 2004, ja viimeiset potilaat siirrettiin Koukkuniemen vanhainkotiin. Suojeltu sairaalarakennus suljettiin. Suunnittelukilpailun jälkeen sairaalan tiloihin ja tontin uudisrakennuksiin sijoitettiin vanhusten palveluasumista. Yksityiset senioriasunnot on tarkoitettu yli 55-vuotiaille.

Ympäristö ja piha-alue

F. F. Sillanpääkadun ja Mariankadun kulmauksessa sijaitseva rakennus on arkkitehtuuriltaan erottuva ja yhä sairaalamiljöökseksi tunnistettava maamerkki Aleksanterin kirkkopuiston ja Pyynikintorin välisessä arvomaisemassa.

Aiemmat tutkimukset

Kosunen, Lasse, Pyynikin sairaala Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen Oy 2004.

Pyynikin sairaalan inventointi. QUAD arkkitehdit oy 1.3.2006

Kirjalliset lähteet

Niemelä, Jari, Tiilestä tehty Tampere – punatiilirakennuksia eilen, tänään ja huomenna. Tampere-Seura ry 2006.

Teräsvuori, Heikki, Piirteitä Tampereen synnytyslaitoksen kehityksestä. Suomen lääkirlehti 21/1955.

Urkola, Anna-Maija, Tampereen sairaalat rakennettiin parhaille paikoille. Tammerkoski-lehti 9-10/1988. Tampere-seura ry 1988.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Marjatan sairaala kertoo autenttisesti vuosisadan alun sairaalarakentamisesta ja se on Tampereella vanhin säilynyt kaupungin sairaalakäyttöön rakentama rakennus.
	Myöhäisjugendia edustava tiiliarkkitehtuuri on piirteiltään hyvin säilynyt.

Rakennus on merkittävä maamerkki Mariakadun ja F. E. Sillanpäänkadun kulmassa ja muodostaa julkisen rakentamisen parin yhdessä viereisen, samanikäisen Pyynikin urheilukentän kanssa.

Toimenpidesuosituks

Korttelin historiallisten arvojen välittymiseksi on tärkeää säilyttää vanhan sairaalarakennuksen hallitseva asema tontilla sekä vuosisadan alun arkkitehtuurin tunnusomaiset piirteet.

698 : 546 Synnytyslaitos Werner Mauritz Gestrin

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

A-talo, Vanha sairaala (synnytyslaitos) , hoitolaitos , 001

Julkisivu F. E. Sillanpäänkadulle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	A-talo, Vanha sairaala (synnytyslaitos)
Rakennustyyppi	hoitolaitos
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-122-1
Osoite	F. E. Sillanpäänkatu 2
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	hoitoala
Rakentamisajan luku	1913
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	Lambert Petterson
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	3
Perustus	lokokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	pelti -saumattu
Katon muoto	mansardi

Kuvaus ja historia

Kolmikerroksinen tiilirakennus, joka suunniteltiin varta vasten sairaalakäyttöön nimellä Tampereen kaupungin synnytyslaitos (pääpiirustukset toukokuu 1912). Suunnittelutehtävä tuli luonnostaan kaupunginarkkitehti Lambert Pettersonille. Hän suunnitteli myös vuonna 1915 rakennetun Kaupin tuberkuloosisairaalan (sittemmin Kaupin päiväsairaala), jonka arkkitehtuurissa on samoja piirteitä.

Rakennukseen 1. ja 2. kerrokseen sijoitettiin hoitohuoneita, joita myöhemmin täydennettiin mm. leikkaussalilla ja röntgenhuoneella. Itäpäädyssä oli kahdessa kerroksessa ylilääkärin asunto omalla sisäänkäynnillä. Asuinosa muutettiin potilashuoneiksi vuonna 1962. Kolmannessa kerroksessa oli mm. hoitohenkilökunnan ruokatila ja taloudenhoitajan huone.

Rakennuksen julkisivut ovat monimuotoiset: F.E. Sillanpääkadun suuntaan levollinen tiilijulkisivu perustuu suurehkoihin risti-ikkunoihin. Tunnusomaista ovat myöhemmin lisätyt, päätykolmilla varustetut neliömäiset kattoikkunat. Julkisivun molemmissa päädyissä on erkaneva poikkipääty tiili- ja rappauskoristeineen. Mansardimainen kjattolinja erottuu hyvin katumaisemassa. Mariankadun puoleisella julkisivulla on kookas satulakattoinen poikkipääty, epäsymmetriset ikkunat ja sisäänvedetty parveke. Runsas muurauskoristelu. Sisäpihan julkisivu on monipolvinen koostuen erimuotoisista erkereistä, parvekkeista ja erikokoisista ikkunoista. Rakennuksen julkinen ja yksityinen ilme erottuvat selkeästi toisistaan.

Sairaaloiminnan päätyttyä rakennus toimi hetken Pirkanmaan musiikkiopiston käytössä, jolloin kerroksiin muokattiin harjoitus- ja opetustiloja sekä musiikkisali (tilapäinen sisätilamuutos vuonna 2006). Vuonna 2008 vanha sairaala muutettiin kauttaaltaan asuinkäyttöön (rakennuslupa 7.7.2008) arkkitehtitoimisto Ilkka Laitisen suunnittelemana. Asuinhuoneistot ovat 2-4 h + k, suurimmat 94 neliötä. Samalla rakennettiin yksikerroksinen, lasijulkisivuinen yhdysosa ja pääsisäänkäynti vanhan rakennuksen, B- ja C-talojen väliin. Vanhan sairaalan kellariin remontoitiin saunaosasto, askartelu- ja takkahuoneet sekä teknistä tilaa.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa 1900-luvun alun tyyppillistä, jugendhenkistä sairaalarakentamista ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Ks. Rakennetun ympäristön kohde: Marjatan sairaala.

Toimenpidesuosituks	Rakennuksen alkuperäinen muoto ja julkisivumateriaalit tulee säilyttää. Eryteisesti julkisivujen monimuotoisuus ja käsityövaltaiset materiaalit. Rakennukselle tunnusomainen, tonttia rajaava tiiliaita tulee säilyttää.
---------------------	--

Julkisivu Mariankadun kulmasta. Tässä päädyssä sijaitsi aiemmin ylilääkärin asunto.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Monimuotoinen pihajulkisivu on tyyppinen jugendin ajan kivitaloille, mutta kaukana tulevien

*vuosikymmenien sairaalarakentamisen muotokielestä.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Ensimmäisen kerroksen käytävä ja aula.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Vastaava aulatila ylimmässä kerroksessa 1960-luvulla.
Vapriikin kuva-arkisto*

*Pääportaikko on alkuperäisellä paikallaan.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Toinen porrashuone on tiilipintainen.
a 30.11.2016*

B-talo, As Oy Frans Emil ja Marian ryhmäkoti , asuinrakennus – kerrostalo , 002

*Mariankadun puoleinen julkisivu on tiiltä.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	B-talo, As Oy Frans Emil ja Marian ryhmäkoti
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-122-1
Osoite	F. E. Sillanpäänkatu 2
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	2008
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Ilkka Laitinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	betoni
Vuoraus	sileä rappaus tiili
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Rakennus kuuluu Marjatan sairaalan tontin 2000-luvun puolivälissä alkaneeseen uudisrakennusvaiheeseen, jossa rakennettiin kaksi asuinkerrostaloa täydentämään remontoitua vanhaa sairaalaa. Kaikki kolme rakennusta muodostavat kokonaisuuden, joka tarjoaa yksityistä senioriasumista (As Oy Frans Emil) sekä kaupungin tukemaa palveluasumista (Marian ryhmäkoti).

Rakennus edustaa 2000-luvun asuinrakentamista. Julkisivut ovat hillityt ja perustuvat laatikkomaisiin muotoihin ja vaihtelevaan materiaalimaailmaan. Rakennuksen kulmissa on kookkaat lasitetut parvekkeet. Julkisivu Mariankadulle on punatiilinen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

–

Historiallinen arvo

sosiaalihistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Kohde kertoo 1900-luvun alussa käynnistyneen kunnallisen sairaalatoiminnan muutoksesta 2000-luvun yksityisiksi senioriasunnoiksi ja tuetuksi palveluasumiseksi. Rakennus on osa vanhan sairaalatontin kokonaisuutta.

Julkisivu sisäpihalle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Pääsisäänkäynti. Aulatilasta on käynti A-, B- ja C-taloihin.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Näkymä aulatilaan. Tilassa toimii avoin lounasravintola.

Anna Lyyra-Seppänen

C-talo, As Oy Frans Emil ja Frans Emilin ryhmäkoti, asuinrakennus – kerrostalo, 003

Julkisivu F. E. Sillanpäänkadulle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	C-talo, As Oy Frans Emil ja Frans Emilin ryhmäkoti
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	003
Kiinteistötunnus	837-107-122-1
Osoite	F. E. Sillanpäänkatu 2
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan luku	2010
Rakentamisajan selite	YH-kodit Länsi
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Ilkka Laitinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluvu	7
Perustus	betoni – valettu
Runko	betoni
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Rakennus kuuluu Marjatan sairaalan tontin 2000-luvun puolivälissä alkaneeseen uudisrakennusvaiheeseen, jossa rakennettiin kaksi asuinkehoitusta täydentämään asunnoiksi remontoitua vanhaa sairaalaa. Kaikki kolme

rakennusta muodostavat kokonaisuuden, joka tarjoaa yksityistä senioriasumista (As Oy Frans Emil) sekä kaupungin tukemaa palveluasumista (Frans Emilin ryhmäkoti).

Rakennus edustaa 2000-luvun asuinrakentamista. Julkisivut ovat hillityt ja perustuvat laatikkomaisiin muotoihin ja vaihtelevaan materiaalimaailmaan. Rakennuksen kulmissa on kookkaat lasitetut parvekkeet ja tiilipintaa.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo –

Historiallinen arvo

Ympäristöarvo

Arvojen perustelu

sosiaalihistoria

maisemakokonaisuus

Kohde kertoo 1900-luvun alussa käynnistyneen kunnallisen sairaalatoiminnan muutoksesta 2000-luvun yksityisiksi senioriasunnoiksi ja tuetuksi palveluasumiseksi. Rakennus on osa vanhan sairaalatontin kokonaisuutta.

Julkisivu sisäpihalle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde F. E. Sillanpääkatu 7 , 2016/0009

*Lyseo Pyynikintorin leikkipuiston suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	Tampereen yhteiskoulun lyseon lukio – Tampereen lyseo
Inventointinumero	2016/0009
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
KIIIntelstötunnus	837-107-116-48
Osoite	F. E. Sillanpääkatu 7
Kohdetyyppi	opetus
Rakennusten lukumäärä	2

Kuvaus

Lyseon rakennuksessa on sekä klassistisia että funktionalistisia piirteitä. Rakennushahmo on majesteettinen ja perustuu voimakkaasti symmetriaan. Sileäksi rapatut julkisivut ja sirot ikkunat korostavat rakennuksen korkeutta. Julkisivuaiheet ovat yksinkertaisen hienostuneita, ja ikkunat on istutettu ulkopinnan tasaan.

Rakennuksen sisätilojen seinämaalaukset kuvaavat symbolisesti opiskeluun liittyviä aiheita. Maalaukset on suunnitellut taiteilija Emil (Emil) Ruokolainen. Maalauksia on kaariosan luokkahuoneiden ovien yläpuolella sekä juhlasalissa.

Historia

Tampereen Reaalilyseo perustettiin vuonna 1884 antamaan suomenkielistä lukio-opetusta. Matematiikkaan, luonnontieteisiin, piirustukseen ja kieliin painottuva koulu toimi vuosisadan vaihteessa Aleksanterin kirkon viereisessä kivitalossa Hallituskatu 30:ssä, mutta tarvitsi kipeästi lisää tilaa. Uuden koulutalon suunnittelu käynnistyi 1910-luvulla. Ehdotetuista tonteista opetusministeriö vahvisti rakennuspaikaksi Pyynikintorin. Uusi koulutalo oli valmistuessaan Suomen suurimpia kouluja. Tampereen Reaalilyseo eli ”Rellu” oli poikakoulu, ja suurimmillaan oppilaita oli toisen maailmansodan jälkeen yli tuhat. Vuonna 1973 myös tytöt otettiin oppilaitseksi, ja koulu toimi vuodet 1973–1976 nimellä Pyynikin yhteislyseo. Vanhaan nimeen palattiin hetkeksi, kunnes peruskoulu-uudistuksen jälkeen koulu on toiminut nimellä Tampereen lyseon lukio. Nykyisin koulussa on yleislukion lisäksi Eurooppa-linja sekä mahdollisuus kansainvälisen IB-tutkinnon suorittamiseen. Koulussa on n. 570 opiskelijaa.

Ympäristö ja pihapiiri

Lyseon rakennus muodostaa koko Pyynikintorin aukiolle perspektiivisen päätepisteen ja sulkee torinäköymän Pirkankadulta katsoen. Myös siipimäisen rakennuksen läntinen sivujulkisivu on juhlava pääteaihe F. E. Sillanpäänkadun mutkassa. Toriaukean eteläpään kaareva puistoalue mukailee lyseon julkisivumuotoa.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Tampereen lyseon matrikkeli vv. 1884–1934. Tampereen kirjapaino-osakeyhtiö 1939.

Tampereen yhteiskoulun lukio, Rellun historiaa. <http://tampereenlyseonlukio.yhdistysavain.fi/yleista/rellun-historia/>

Suulliset lähteet

Rehtori Heini Mäenpää 24.11.2016

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

sivistyshistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus
maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Rakennuksen arkkitehtuurissa yhdistyvät klassistiset ja funktionalistiset suunnitteluhanteet, ja sen piirteet ovat hyvin säilyneet. Koulutalon arvokas sijainti toriaukean päädyssä kertoo 1900-luvun alun sivistyspyrkimyksistä. Lyseon rakennus muodostaa perspektiivisen päätepisteen torinäköymälle ja se on elimellinen osa Pyynikintorin maisemallista kokonaisuutta.

Toimenpidesuosituks

Rakennuksen arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää koulutalon klassis-funktionalistiset piirteet, julkisivumuodot ja materiaalit. Toriaukean kokonaisuuden kulttuurihistorian välittymiseksi on syytä säilyttää rakennuksen määräävä asema Pyynikintorin maisemassa ja avoin näköymä toriaukealta kohti lyseota.

Rakennuksen itäpääty on merkittävä kadunpääteaihe F. E. Sillanpäänkadulle Mariankadun ja kirkkopuiston suunnasta.

Lyseon sisäpiha Kisakentänkadulta etelästä. Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Lyseon rakennustyömaa torin päädyssä huhtikuussa 1934. Lyseon edustan puistoalue on jo muotoutunut. Takana Pyynikinrinteen asuinalue. Veikko Kanninen

Lyseon uusi rakennus vuonna 1936. Kävely-yhteys rakennuksen länsipuolelta Kisakentänkadulle oli jo käytössä.

E. M. Staf/Vapriikin kuva-arkisto

Koulun takapiha on pengerrytetty Kisakentänkatua alempaan tasoon. Lokakuussa 1939 kertausharjoituksiin lähtijät muonitettiin lyseon pihalla.

Sulo Markkanen/Vapriikin kuva-arkisto

Uudet ylioppilaat lyseon juhlasalissa keväällä 1951.

Pekka Kosonen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Tampereen lyseo, koulurakennus , oppilaitos , 001

Näkymä kaarevan keskiosan käytävään. Toinen kerros.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016 00:00:00

Nimi	Tampereen lyseo, koulurakennus
Rakennustyyppi	oppilaitos
Rakennusnumero	001
KIIIntelstötunnus	837-107-116-48
Osoite	F. E. Sillanpäänkatu 7
Nykyinen käyttö	opetus
Alkuperäinen käyttö	opetus
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1935
Korjausvuodet	1968, 1973, 1989, 1992, 2015
Suunnittelija	Hjalmar Åberg, A. Willberg
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	5
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti -saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Rakennuksen siipimäinen, kolmesta osasta koostuva muoto mahdollistaa erilaisten koulutilojen sijoittelun funktionalististen periaatteiden mukaisesti. Keskiosan kaarevaan tilaan sijoitettiin alkuperäisesti yleisiä tiloja. Rakennuksen 1. kerrokseen sijoitettiin luokkien lisäksi aamiaishuone ja vaatehalli, 2. kerrokseen virkistyshalli ja juhlasali, 3. kerrokseen opettajainhuone ja liikuntasali, 4. kerrokseen piirustussali ja 5. kerrokseen laboratoriotila.

Kellarissa sijaitsivat alun perin polttoaine- ja puuvarastot ja kattilahuone, veistosali ja länsisiipeen vahtimestarin asunto. (Pääpiirustukset 3.3.1934.) Nykyisin vahtimestarin asunnossa on terveydenhoitajan vastaanotto.

Vuonna 1968 kellarikerrokseen veistosalin paikalle tehtiin ruokala. Tätä ennen oppilaat olivat nauttineet eväitä tai käyneet koulun ulkopuolisissa kuppiloissa.

Rakennuksen länsisiiven nurkassa on yhden kerroksen korkuinen poikittainen siipi, joka ilmeisesti oli alun perin avoin pyöräkatos. Koulun muuttuessa yhteiskouluksi tarvittiin lisää käymälätilaa, ja vuonna 1973 rakennukseen tehtiin wc-tilat oppilaille. Nykyisin rakennusosa on kylmillään varastona.

Vuosina 1989–90 rakennuksen sisätiloja kunnostettiin, mm. asennettiin muovimatot 2.–5. krs käytävä- ja luokkatiloihin sekä tehtiin pienehköjä tilamuutoksia erityisesti hallinnollisissa tiloissa. Porrashuoneisiin, korkean ikkunaseinän alaosaan tehtiin varatiet sekä itä- että länsisiipiin. Tilarakenteen periaatteet ovat säilyneet. Vuonna 2013 asennettiin koneellinen ilmastointi. Koulutalossa on ilmeisesti alusta saakka ollut hissi itäisen siiven pihanpuoleisella seinällä.

Itäisen siipiosan perustusten rakenneratkaisuna on betoniseinillä umpeen aidattu hiekkapenkki, jonka ympäri kiertää käytävä. Vuoden 2015 remontissa hiekkapenkissä todettiin kosteutta, ja länsisiiven pohjakerroksen materiaaleja on vaihdettu tämän johdosta, mm. lattiapäällysteeksi hengittävä laatta.

Yleisesti ottaen rakennuksen alkuperäinen muoto ja suunnitteluideat ovat säilyneet tunnistettavina ja hyvin rakennusaikakaudestaan kertovina.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sivistyshistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde.

Eemil Ruokolaisen seinämaalaus luokkahuoneen oven päällä. Seinämaalauksia on kaikissa kaarevan osan luokkahuoneissa.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Ikkunat ovat rungoltaan ilmeisesti alkuperäisiä, heloja ja listoituksia on vaihdettu.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Näkymä porrashuoneeseen. Portaikkoa ja käytäviä erottavat palo-ovet asennettiin 1989-90 remontissa kaikkiin kerroksiin.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Näkymä juhlasaliin. Päätyseinässä ja kattopalkeissa on Eemil Ruokolaisen maalauksia. Katon maalaukset on toteutettu suoraan betonipinnalle. Yksityiskohta kertoo klassisen ja funktionaalisen tyylin rinnakkaisuudesta rakennuksessa.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

*Koulun kirjastohuone.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016*

*Ensimmäisessä kerroksessa on kivilaattalattia, muualla muovimatto. Itäinen siipiosa.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016*

*Toisessa kerroksessa on opiskelijoiden oleskeluauula alkuperäisellä paikallaan.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016*

*Ullakko.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016*

Länsisiiven päädyssä on laakea parveke, josta näkymät Pyynikinrinteeseen. Ei käytössä.

Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Tampereen lyseo, piharakennus , piharakennus , 002

Lautarakenteinen piharakennus sijaitsee aivan tontin länsilaidassa.

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Tampereen lyseo, piharakennus
Rakennustyyppi	piharakennus
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-116-48
Osoite	F. E. Sillanpään katu 7

Nykyinen käyttö	varastointi
Alkuperäinen käyttö	varastointi
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluvu	1
Perustus	betoni – valettu
Runko	rankorakenne
Vuoraus	vaakalauta
Katemateriaali	huopa –kolmiorima
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Pieni aumakattoinen varastorakennus sulautuu lyseon avaraan pihamaisemaan.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennetun ympäristön kohde F.E. Sillanpään katu 9 – Ammattikoulunkatu 1 – Kisakentänkatu 7 –
Lundelinpolku 2 , 2016/0010

*Konservatorio Pyynikintorin kulmalta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	Tampereen konservatorio
Inventointinumero	2016/0010
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikrinne
Kiinteistötunnus	837-107-0115-0001
Osoite	F.E. Sillanpään katu 9 – Ammattikoulunkatu 1 – Kisakentänkatu 7 – Lundelinpolku 2
Kohdetyyppi	kulttuuri opetus
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Tampereen konservatorio on myöhempi lisä Pyynikintorin arvomaisemassa. Rakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty punatiili. Suuri sisäänkäyntiportaikko Pyynikintorin kulmassa ilmentää julkisen kulttuurilaitoksen tuntua ja tuo sukulaisuutta naapurissa sijaitsevaan Tampereen lyseon monumentaaliseen portaikkoon.

Historia

Tampereen musiikkioppilaitosopetuksen juuret ovat vuosina 1917–1924 toimineessa Ilmari ja Gerda Veneskosken perustamassa Tampereen musiikkikoulussa. Tämän jälkeen vuonna 1926 perustettiin Tampereen kansankonservatorio, joka osittain toimi Helsingin sivuosastona. Itse Tampereen konservatorio katsotaan perustetun vuonna 1931, jolloin perustettiin Tampereen musiikkiopisto –niminen oppilaitos dir. mus. Mauno Suomen johdolla. Vuoteen 1950 opistolla toimi vuokratuissa luokkatiloissa, ja soitonopetusta annettiin myös opettajien kotona. Oppilasmäärä kasvoi 1950-luvun lopulla jopa tuhanteen. 1960-luvulla opetusta alettiin painottaa musiikin ammattipintoihin.

Tilakysymyksen ratkaisemiseksi omaa musiikkiopistotaloa suunniteltiin pitkään. Tampereen kaupungin arkkitehtiosaston Teuvo Viitanen laati piirustukset vuonna 1972 (pääpiirustukset 26.10.1972). Rakennus

valmistui elokuussa 1974 ja opistotalon vihkiäisiä vietettiin helmikuussa 1975. Vuonna 1978 musiikkiopiston nimi vaihtui Tampereen konservatorioksi, ja laitos kuului musiikkioppilaitosten valtionapujärjestelmään. Vuonna 1997 konservatorio tuli osaksi Tampereen ammattikorkeakoulua. Nykyisin Tampereen konservatoriossa opiskelee XXX musiikin, tanssin ja musiikkiteknologian ammatillisen koulutuksen opiskelijaa sekä XXX lasta ja nuorta musiikin perusopetuksessa.

Rakennusta ylläpitävä Tampereen konservatoriotalon säätiö järjesti vuonna 2013 yleisen arkkitehtuurikilpailun Tampereen Musiikkiakatemiatalon laajennuksesta. Kilpailuohjelman mukaan laajennusehdotukset sijoitettiin tontin yläosaan nykyisen rakennuksen länsipuolelle, jossa nykyisin sijaitsee henkilökunnan pysäköintialue.

Ympäristö ja pihapiiri

Konservatoriorakennusta ympäröi puistomainen tontti, jossa on rakennuksen jyrkään tyyliin sopivasti havuvoittoisia lajeja: kuusia, matalaa mäntyä, pensaikkoja. Lyseon ja konservatorion välistä kulkee Lundelininpolku, portaittainen kävely-yhteys Kisakentänkadulta Pyynikintorille. Tämä väylä yhdistää luontevasti yksityisen asuinalueen ja julkisen toriympäristön. Yhteys tulisi pitää kunnossa ja avoimena.

Vuonna 2016 liikennejärjestelyjä konservatorion edustalla selkeytettiin, ja paikalla on nyt kolmiomainen liikenneaukio, jossa kevyt liikenne ja autot kohtaavat.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupunki, 2012. Modernin rakennuskulttuurin kohteet. Tampereen kaupunki, Tampere.

Niemelä, Jari, Tiilestä tehty Tampere – punatiilirakennuksia eilen, tänään ja huomenna. Tampere-Seura ry 2006.

Mukala, Jorma (toim.), Musiikkiakatemiatalon laajennus, Tampere. Arkkitehtuurikilpailuja 4/2014 julkaisussa Arkkitehti 6/2014.

Viertola, Katja ja Jokinen, Suvi. Musiikin perusteiden uudet tuulet. Yleisten aineiden opetuksen kehitys Tampereen konservatoriossa. Opinnäyte, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2013.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

sivistyshistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Konservatorion rakennus edustaa muodoltaan ja materiaaleiltaan 1960- ja 1970-luvun vaihteen rationalistista modernismia. Massiivinen portaikko, lasiseinäinen aula ja kohoavat kattomuodot ovat tunnistettavia julkisen rakentamisen ja taidelaitoksen piirteitä. Rakennuksen muotoilu antaa viitteen sisällä tapahtuvasta toiminnasta ja kutsuu kulttuurielämysten pariin.

Konservatorio kertoo suomalaisen musiikinopetuksen historiasta. Vastaan musiikkioppilaitokseksi rakennettuna kiinteistönä se liittyy myös hyvinvointivaltion kehitykseen ja tavoitteisiin tarjota taiteen perusopetusta ja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Rakennus istuu luontevasti Pyynikintorin kokonaisuuteen ja sulkee torialueen kulman arvokkaalla tavalla.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen kappaleista koostuva arkkitehtoninen hahmo ja alkuperäiset julkisivumateriaalit. Sisäänkäyntisivun voimakas asema maisemassa tulisi säilyttää.

Julkisivu itään. Konservatorion ja lyson välistä kulkee kävely-yhteys Lundelinipolku.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Etelässä konservatorion lähimaisema on täysin toisenlainen torimiljööseen verrattuna. Kisakentänpuisto julkisen rakentamisen ja Pyynikinrinteen asuintalojen välissä.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Tampereen konservatorio , oppilaitos

Konservatorion rakennus vuonna 2008. Kulttuuritalolle tunnusomaisesti katon muoto ja korkeuserot näyttävät konserttisalin sijainnin.

Roope Penttinen/Vapriikin kuva-arkisto

Nimi	Tampereen konservatorio
Rakennustyyppi	oppilaitos
Kiinteistötunnus	837-107-0115-0001
Osoite	F. E. Sillanpäänkatu 9
Nykyinen käyttö	opetus
Alkuperäinen käyttö	opetus
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1974
Korjausvuodet	1996
Suunnittelija	Teuvo Viitanen, laajennus Matti Lindberg
Kerrosluku	3
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	huopa –saumattu
Katon muoto	muu

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo arkkitehtoninen
Historiallinen arvo sivistyshistoria
Ympäristöarvo maisemallisesti keskeinen sijainti

*Aula toimii konservatorion oppilaiden ja opiskelijoiden taukotilana sekä konserttisalin lämpiönä.
 Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Molemmin puolin konserttisaliolosaa on opetustiloja kolmessa kerroksessa. Itäsiiven portaikko.
 Anna Lyyra-Seppänen*

*Konservatorion tontti oli Pyynikintorin ympäristöstä pisimpään rakentamatta. Talvisodassa 1939 paikalla oli ilmatorjunnan matalatorjuntapesäke.
 Bertel Strömmer/Vapriikin kuva-arkisto*

valmistui elokuussa 1974 ja opistotalon vihkiäisiä vietettiin helmikuussa 1975. Vuonna 1978 musiikkiopiston nimi vaihtui Tampereen konservatorioksi, ja laitos kuului musiikkioppilaitosten valtionapujärjestelmään. Vuonna 1997 konservatorio tuli osaksi Tampereen ammattikorkeakoulua. Nykyisin Tampereen konservatoriossa opiskelee musiikin, tanssin ja musiikkitekniikan ammatillisen koulutuksen opiskelijoita sekä satoja lapsia ja nuoria musiikin perusopetuksessa.

Rakennusta ylläpitävä Tampereen konservatoriotalon säätiö järjesti vuonna 2013 yleisen arkkitehtuurikilpailun Tampereen Musiikkiakatemiatalon laajennuksesta. Kilpailuohjelman mukaan laajennusehdotukset sijoitettiin tontin yläosaan nykyisen rakennuksen länsipuolelle, jossa nykyisin sijaitsee henkilökunnan pysäköintialue.

Ympäristö ja pihapiiri

Konservatoriorakennusta ympäröi puistomainen tontti, jossa on rakennuksen jyrkään tyyliin sopivasti havuvoittoisia lajeja: kuusia, matalaa mäntyä, pensaikkoja. Lyseon ja konservatorion välistä kulkee Lundelininpolku, portaittain kävely-yhteys Kisakentänkadulta Pyyrikintorille. Tämä väylä yhdistää luontevasti yksityisen asuinalueen ja julkisen toriympäristön. Yhteys tulisi pitää kunnossa ja avoimena.

Vuonna 2016 liikennejärjestelyjä konservatorion edustalla selkeytettiin, ja paikalla on nyt kolmiomainen liikenneaukio, jossa kevyt liikenne ja autot kohtaavat.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupunki, 2012. Modernin rakennuskulttuurin kohteet. Tampereen kaupunki, Tampere.

Niemelä, Jari, Tiilestä tehty Tampere – punatiilirakennuksia eilen, tänään ja huomenna. Tampere-Seura ry 2006.

Mukala, Jorma (toim.), Musiikkiakatemiatalon laajennus, Tampere. Arkkitehtuurikilpailuja 4/2014 julkaisussa Arkkitehti 6/2014.

Viertola, Katja ja Jokinen, Suvi. Musiikin perusteiden uudet tuulet. Yleisten aineiden opetuksen kehitys Tampereen konservatoriossa. Opinnäyte, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2013.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

sivistyshistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Konservatorion rakennus edustaa muodoltaan ja materiaaleiltaan 1960- ja 1970-luvun vaihteen rationalistista modernismia. Massiivinen portaikko, lasiseinäinen aula ja kohoavat kattomuodot ovat tunnistettavia julkisen rakentamisen ja taidelaitoksen piirteitä. Rakennuksen muotoilu antaa viitteen sisällä tapahtuvasta toiminnasta ja kutsuu kulttuurielämysten pariin.

Konservatorio kertoo suomalaisen musiikinopetuksen historiasta. Varta vasten musiikkioppilaitokseksi rakennettuna kiinteistönä se liittyy myös hyvinvointivaltion kehitykseen ja tavoitteisiin tarjota taiteen perusopetusta ja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Rakennus istuu luontevasti Pyyrikintorin kokonaisuuteen ja sulkee torialueen kulman arvokkaalla tavalla.

valmistui elokuussa 1974 ja opistotalon vihkiäisiä vietettiin helmikuussa 1975. Vuonna 1978 musiikkiopiston nimi vaihtui Tampereen konservatorioksi, ja laitos kuului musiikkioppilaitosten valtionapujärjestelmään. Vuonna 1997 konservatorio tuli osaksi Tampereen ammattikorkeakoulua. Nykyisin Tampereen konservatoriossa opiskelee musiikin, tanssin ja musiikkiteknologian ammatillisen koulutuksen opiskelijoita sekä satoja lapsia ja nuoria musiikin perusopetuksessa.

Rakennusta ylläpitävä Tampereen konservatoriotalon säätiö järjesti vuonna 2013 yleisen arkkitehtuurikilpailun Tampereen Musiikkiakatemiatalon laajennuksesta. Kilpailuohjelman mukaan laajennusehdotukset sijoitettiin tontin yläosaan nykyisen rakennuksen länsipuolelle, jossa nykyisin sijaitsee henkilökunnan pysäköintialue.

Ympäristö ja pihapiiri

Konservatoriorakennusta ympäröi puistomainen tontti, jossa on rakennuksen jyrkään tyyliin sopivasti havuvoittoisia lajeja: kuusia, matalaa mäntyä, pensaikkoja. Lyseon ja konservatorion välistä kulkee Lundelininpolku, portaittainen kävely-yhteys Kisakentänkadulta Pyynikintorille. Tämä väylä yhdistää luontevasti yksityisen asuinalueen ja julkisen toriympäristön. Yhteys tulisi pitää kunnossa ja avoimena.

Vuonna 2016 liikennejärjestelyjä konservatorion edustalla selkeytettiin, ja paikalla on nyt kolmiomainen liikenneaukio, jossa kevyt liikenne ja autot kohtaavat.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupunki, 2012. Modernin rakennuskulttuurin kohteet. Tampereen kaupunki, Tampere.

Niemelä, Jari, Tiilestä tehty Tampere – punatiilirakennuksia eilen, tänään ja huomenna. Tampere-Seura ry 2006.

Mukala, Jorma (toim.), Musiikkiakatemiatalon laajennus, Tampere. Arkkitehtuurikilpailuja 4/2014 julkaisussa Arkkitehti 6/2014.

Viertola, Katja ja Jokinen, Suvi. Musiikin perusteiden uudet tuulet. Yleisten aineiden opetuksen kehitys Tampereen konservatoriossa. Opinnäyte, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2013.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

sivistyshistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Konservatorion rakennus edustaa muodoltaan ja materiaaleiltaan 1960- ja 1970-luvun vaihteen rationalistista modernismia. Massiivinen portaikko, lasiseinäinen aula ja kohoavat kattomuodot ovat tunnistettavia julkisen rakentamisen ja taidelaitoksen piirteitä. Rakennuksen muotoilu antaa viitteen sisällä tapahtuvasta toiminnasta ja kutsuu kulttuurielämysten pariin.

Konservatorio kertoo suomalaisen musiikinopetuksen historiasta. Varta vasten musiikkioppilaitokseksi rakennettuna kiinteistönä se liittyy myös hyvinvointivaltion kehitykseen ja tavoitteisiin tarjota taiteen perusopetusta ja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Rakennus istuu luontevasti Pyynikintorin kokonaisuuteen ja sulkee torialueen kulman arvokkaalla tavalla.

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 1 , 2016/0011

*Pyynikintori 1-3:n yhteinen julkisivu Pyynikintorille.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	As Oy Pyynikintori 1
Inventointinumero	2016/0011
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-121-2
Osoite	Pyynikintori 1
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Ensimmäisten joukossa rakennettu Pyynikintoria reunustava kivitalo. Linnamainen muoto ja antiikkiin viittaavat koristeaiheet ovat 1920-luvun klassistiselle tyylille tunnusomaisia.

Historia

Talon suunnittelija on arkkitehti Veikko Kallio vuonna 1928 (pääpiirustukset toukokuu 1928). Kallio on suunnitellut Pyykin alueella mm. Suomen Trikoon tehdasrakennuksia sekä Haapasen huvilan Palomäentiellä.

Rakennuksen pohjakerroksessa oli alusta asti liikehuoneistoja, mm. parturiliike, kirjakauppa ja siirtomaatavara-kauppa. 1980-luvulla katutaso kulmatila muutettiin Suomen Yhdyspankin pankkialiksi. Nykyisin tilassa toimii Autokoulu Pirkka.

Rakennuksen asunnot olivat hyvin varusteltuja ja niissä oli mm. kylpyammeet. Suurimmat asunnot olivat 5h+k kahdella sisäänkäynnillä.

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin sisäpiha on pelkistetty asfalttipintainen kaupunkipiha. Tontin lounaisnurkan on ajoluiska maanalaiseen autohalliin. Pyynikintori 3:n pihaa vasten on matala betoniaita.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Hirvikallio, Seija, Haapasen huvila Palomäentie 23 Tampere. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio 2014.

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Klassistinen rakennus on arkkitehtonisilta piirteiltään hyvin säilynyt. Kokonaisuutena kohde on kertova esimerkki 1920-luvun kaupunkisuunnittelun ja asuntorakentamisen ihanteista. Rakennus on osa merkittävää toriaukeaa kehystävää katujulkisivua ja osa Pyynikintorin klassistista kaupunkimaisemaa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen selkeän klassistinen muoto ja materiaalit. Rakennuksen käyttöhistorian välittämiseksi katutason liiketilojen säilyttäminen on suositeltavaa.

Pyynikintori 1 vastavalmistuneena. Katutasossa toimii useita eri liikkeitä.

Hannu Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto

Pyynikintori 1 sasi osuman talvisodan pommituksissa

25.12.1939

Bertel Strömmer/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pyynikintori 1, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Julkisivu etelään.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pyynikintori 1, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-121-2
Osoite	Pyynikintori 1
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1928
Rakentamisajan selite	Tampereen rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1980, 1990
Suunnittelija	Veikko Kallio
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	6
Perustus	lokokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Rakennuksen julkisivu on voimakkaan symmetrinen ja antaa linnamaisen vaikutelman. Keltaista rappauspintaa rytmittävät sirot kuusiruutuiset ikkunat valkoisin puittein ja pielin. Alkuperäisesti ikkunanpuitteet ovat olleet tummemmat, ilmeisesti ruskeat (valokuvat 1928 ja 1939), pielet kuitenkin valkoiset.

Pohjakerroksen liiketilojen ikkunat ovat malliltaan jykevempiä näyteikkunoita; yksiruutuisissa ikkunoissa on jalopuukehys ja ne ja lepäävät suoraan graniittiperustuksella. Pohjakerroksen ikkunarivien päällä on erilliset kehystetyt otsalaudat tai kyltit, jotka muistuttavat rakennuksen vanhoja mustapohjaiset liikekylteistä 1930-luvulla.

Rakennuksen länsipäädyssä on kuuden kerroksen korkuinen viistokulmainen erkkeri, joka lisää valonsaantia rinteentuoleisiin huoneisiin.

Julkisivun räystäslinja on koristeellinen ja saanut vaikutteita antiikista. Voimakkaasti profiloitua räystäslistaa kannattelevat kipsiset s-muotoiset konsolit. Rappauspinta on yläosastaankin sileä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 3 – Heinätori 1 , 2016/0012

Näkymä Pirkankadun ja Pyynikintorin risteyksestä. Edessä vaakahuone.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Pyynikintori 3
Inventointinumero	2016/0012
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-121-1
Osoite	Pyynikintori 3 – Heinätori 1
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Klassismin tyylipiirteitä noudattava puhtaslinjainen kaupunkikivitalo kuuluu Pyynikintorin varren ensimmäisiin rakennuksiin.

Historia

Rakennuksen ovat suunnitelleet Yrjö Lindegrén ja Jaakko Tähtinen, joka työskenteli Lindegrénin toimistossa. Pääpiirustukset on päivätty 30.5.1928.

Vuonna 1956 rakennuksen kellariin remontoitiin saunaosasto, rakennustoimisto Niilo Ahti. Katutason liiketiloissa on toiminut useita yrityksiä, mm. kirjakauppa, autotarvikeliike ja kukkakauppa. 1970-luvulla Heinätorin Tampereen insinööritoimisto Oy:llä oli toimitilat heinätorin puoleisella sivulla.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Klassistiinen rakennus on arkkitehtonisilta piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde on kertova esimerkki 1920-luvun kaupunkisuunnittelun ja asuntorakentamisen ihanteista. Rakennus on osa merkittävää toriaukeaa kehystävää katujulkisivua ja osa Pyyrikintorin klassistista kaupunkimaisemaa.
Toimenpidesuosituks	Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen selkeän klassistinen muoto ja materiaalit. Rakennuksen käyttöhistorian välittymiseksi katutasen liiketilojen säilyttäminen on suositeltavaa.

*Julkisivu Heinätorin puolelle.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pyyrikintori 1-3:n yhteinen julkisivu Pyyrikintorille.
Pohjakerroksen liiketilat ovat pääosin käytössä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Yksityiskohta. Rakennuksen kattolistat ja medaljongikoriste viittaavat klassismille tyypillisesti antiikin aiheisiin.

Milja Alanen/Vapriikin kuva-arkisto

Näkymä Pyynikintori 1-3:n yhteiselle sisäpihalle. Edessä ajoluiska maanalaiseen autohalliin.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä lounaasta sisäpihalle, 1930-l.

Veikko Kanninen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pyynikintori 3, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

*Julkisivu Heinätorille päin.
Anna Lyyra-Seppänen*

Nimi	Pyynikintori 3, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-121-1
Osoite	Pyynikintori 3
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1928
Rakentamisajan selite	Pääpiirustukset 30.5.1928 (Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto)
Korjausvuodet	1956
Suunnittelija	Yrjö Lindegrén, Jaakko Tähtinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerros-luku	6
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu

Kuvaus ja historia

Rakennuksen julkisivu on voimakkaan symmetrinen ja antaa linnamaisen vaikutelman. Keltaista rappauspintaa rytmittävät sirot kuusiruutuiset ikkunat valkoisin puittein ja pielin. Alkuperäisesti ikkunanpuitteet ovat olleet tummemmat, ilmeisesti ruskeat (valokuvat 1920- ja 1930-l.), pielet kuitenkin valkoiset. Pohjakerroksen liiketilojen ikkunat ovat malliltaan jykevempiä näyteikkunoita; yksiruutuisissa ikkunoissa on jalopuukehys ja ne ja lepäävät graniittipenkillä. Pohjakerroksen ikkunarivien päällä on kipsimateriaalia muistuttavat, erilliset otsalaudat tai kyltit, mutta tämä rakenne ei liene alkuperäinen, sillä 1930-luvun kuvissa samalla paikalla on mustapohjaiset liikekyltit. Heinätorin puoleisella sivulla näyteikkunoiden päällä niitä yhdistävä profiloitu matala friisi ja sen yläpuolella alkuperäiset medaljongikoristeet.

Rakennuksen länsipäädyssä on kuuden kerroksen korkuinen suorakulmainen erkkeri. Julkisivun räystäslinja on koristeellinen ja saanut vaikutteita antiikista. Voimakkaasti profiloitua räystäslistaa kannattelevat kolmiomaiset kipsiset s-muotoiset konsolit.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Heinätori 3 , 2016/0013

Näkymä pohjoisesta Heinätorin suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Heinätori 3
Inventointinumero	2016/0013
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-121-83
Osoite	Heinätori 3
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Klassismin tyylipiirteitä noudattava kaupunkipuutalo, jonka arkkitehtuuri perustuu symmetriaan ja hillittyihin koristeaiheisiin. Sisäänkäynnin ulkoportaot ulottuvat katutilan puolelle, mikä korostaa asuintalon urbaania luonnetta.

Historia

Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Bertel Strömmer vuonna 1926 (pääpiirustukset huhtikuu 1926). Kaupunginarkkitehtinä Strömmer suunnitteli useita asuinrakennuksia Pyykinrinteen alueelle vuosina 1915–1940. Lisäksi hänen suunnittelemaansa ovat As Oy Pirkankontu osoitteessa Pirkankatu 1 ja Mariankatu 26:n julkisivu.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

Keskinen, Jouni – Peltola, Jarmo: Bertel Evert Strömmer (1890–1962). koskesta voimaa –sivusto <http://www15.uta.fi/koskivoimaa/henkilot/strommer.htm>

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	<p>Rakennus edustaa klassistista puutaloarkkitehtuuria ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Pyynikin uuden kaupunginosan rakentumisesta ja 1920-luvun laadukkaan kaupunkirakentamisen ihanteita.</p> <p>Rakennus rajaa eheänä säilynyttä, suojeltua Pyynikinrinteen puutaloaluetta ja muodostaa tunnistettavan korttelimaiseman Heinätorin ja Heinäpuiston kupeeseen.</p>
Toimenpidesuosituks	Rakennuksen arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää sen symmetrinen muoto, klassistinen julkisivusommittelu ja hirsirunkoiselle puutalolle ominaiset materiaalit.

*Näkymä kohti Kisakentänkatua. Oikealla Heinätori 5.
Anna Lyyra-Seppänen*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Heinätori 3, asuintalo , asuinrakennus – kerrostalo

*Näkymä Heinäpuistosta.
Anna Lyyra-Seppänen*

Nimi	Heinätori 3, asuintalo
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-107-121-83
Osoite	Heinätori 3
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1916
Korjausvuodet	1982, 1988, 1992, 2000
Suunnittelija	Bertel Strømmer
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluke	2
Perustus	betoni – valettu
Runko	kivimuuraus
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Rakennuksen julkisivut ovat klassistiselle tyyllille tyypilliset.

Lautaverhous on vaaleansininen ja pielet valkoiset. Kuusiruutuisen ikkunan päällä on yksinkertainen otsalauta. Ennen vinttikerrosta kapea vaakasuuntainen jakolista.

Pääsisäänkäynti on katujulkisivun keskeltä. Ikkunallista peiliovea reunustavat pilasterimaiset laudat, joiden yläpäässä pylväskapiteelia imitoiva puuleikkaus. Oven yläpuolella on kaksivärinen koristelista ja pienehkö ruutuikkuna. Koko sisäänkäyntiportaali päättyy voimakkaasti profiloituun päätykolmioon, jonka keskelle on kiinnitetty talon valmistumisvuosiluku (ilmeisesti ei alkuperäinen).

Sisäänkäynnin juhlava ulkoporras on betonia ja avautuu molempiin suuntiin katua. Oven edessä on sisäänkäyntitasanne kukkapylväineen ja metallikaiteineen.

Rakennuksen molemmissa päädyissä on avoin neliömäinen parveke puukaiteella.

Sokkeli on harmaaksi maalattua betonia. Itäpäädyssä on suurehkot ruutuikkunat kellaritiloihin ja länsipäässäkin pienet neliömäiset ikkunat.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Heinätori 5 , 2016/0014

*Rakennus pohjoisesta, Heinäpuiston suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	As Oy Heinätori 4
Inventointinumero	2016/0014
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-121-81
Osoite	Heinätori 5
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Sulavalinjainen kaupunkipuutalo, jonka arkkitehtuuri perustuu symmetriaan ja klassistisiin aiheisiin. Sisäänkäynnin ulkoportaat ulottuvat katutilan puolelle, mikä korostaa asuintalon urbaania luonnetta.

Historia

Asuinyhtiön nimi on alkuperäisen numeroinnin mukaan yhä Heinätori 4, vaikka osoite nykykäytännön mukaan on Heinätori 5.

Rakennuksen on suunnitellut tamperelainen rakennusmestari Frans Jousi, jonka tunnettuja töitä ovat esimerkiksi Suojasen talo (Aleksanterinkatu 33) ja Osuusliike Voiman talo Tammelassa (Tammelan puistokatu 27). Jousi suunnitteli paljon tiloja osuusliikkeelle.

Talossa ei ole tehty isoja korjauksia. Vuonna 1988 tehtiin julkisivun värimuutos, mutta siitä ei ole mikrofilmiä. Valokuvan perusteella (Teuvo Määkinen 1952) alkuperäinen ulkoväri oli nykyistä vaaleampi.

Lisäksi vuonna 1988 avattiin pihan puolelta uusi sisäänkäynti kellariin.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen takapiha on puutarhamainen, ja käynti on sekä Kisakentänkadun että Heinätorin puolelta. Kisakentänkadun puolella jyvät kiviset portinpylväät, pensasaita. Piha on vaapaamuotoinen; nurmea, pensaita ja puita.

Kirjalliset lähteet

Manner, Matias, Teollisuuskouluista teollisuusneuvoksiksi. Rakennusmestarikunta Tampereella 1885–1960. Historian pro gradu –tutkielma, Tampereen yliopisto 2010.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa klassistista puutaloarkkitehtuuria ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Pyynikin uuden kaupunginosan rakentumisesta ja 1920-luvun laadukkaan kaupunkirakentamisen ihanteista.
	Rakennus rajaa eheänä säilynyttä, suojeltua Pyynikinrinteen puutaloaluetta ja muodostaa tunnistettavan korttelimaiseman Heinätorin ja Heinäpuiston kupeeseen.
Toimenpidesuosituks	Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen symmetrinen muoto, julkisivujen klassistinen ilme ja Pyynikinrinteen puutaloalueelle tunnusomaiset materiaalit. Erityispiirteenä julkisivun liittyminen kiinteästi katutilaan on suotavaa säilyttää.

*Näkymä Kisakentänkadulta takapihan puutarhaan.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Yksityiskohta. Portti takapihalle. Puiset aidat ja portit sekä niiden kiviset pylväät kuuluvat Pyynikinrinteen rakennusperinteeseen.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

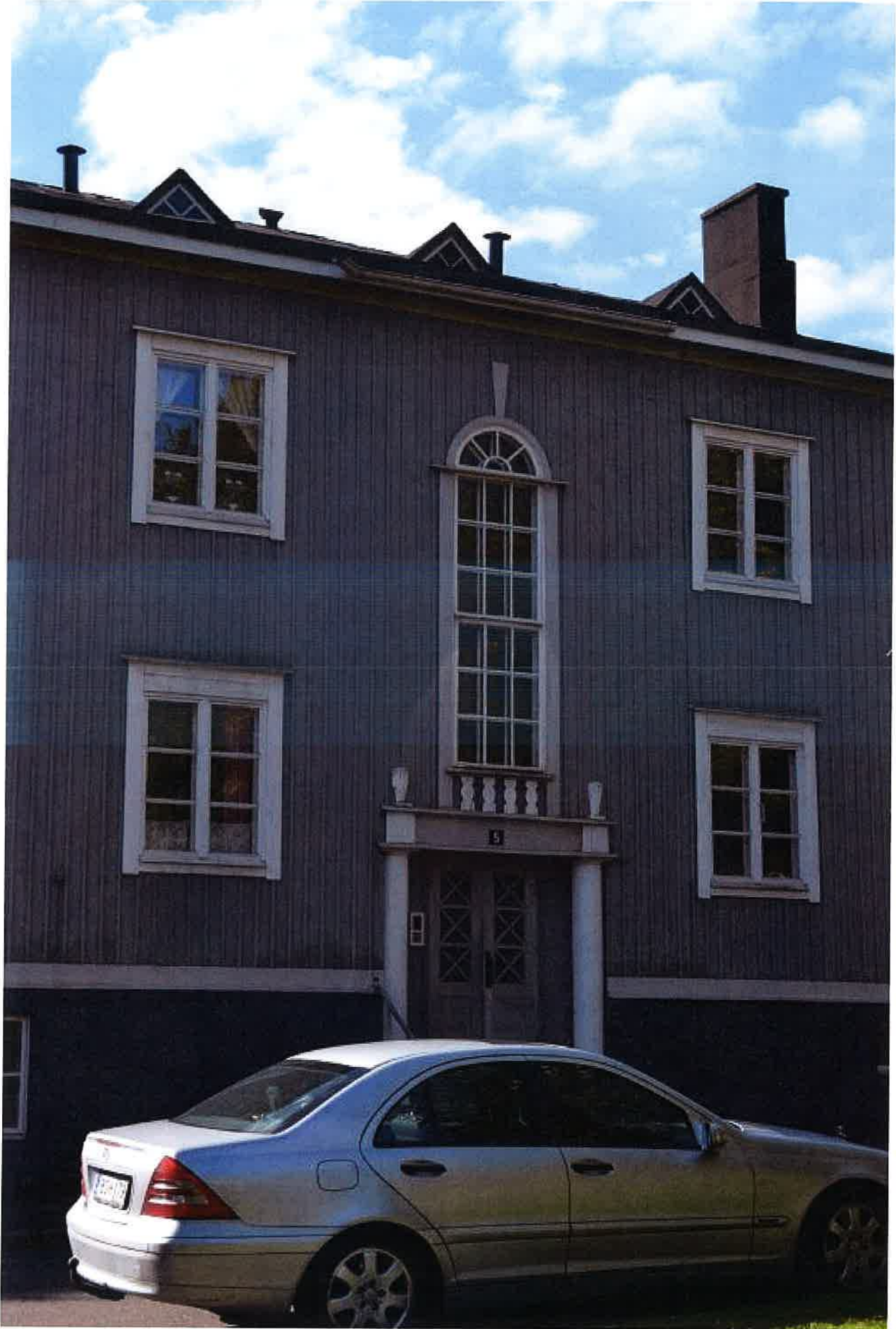

Näkymä Heinätorille vuonna 1952 ilmeisesti vasta valmistuneen Veljeslinnan ikkunasta. Heinätori 5:n julkisivuväri on nykyistä vaaleampi. Rakennuksen itäpäädyssä vaikuttaa olevan liiketilan kyltti. Teuvo Mäkinen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

As Oy Heinätori 4, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Sisäänkäynti on juhlanan klassinen.

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	As Oy Heinätori 4, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-121-81
Osoite	Heinätori 5
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1926
Rakentamisajan selite	Pääpiirustukset toukokuu 1926. Tampereen rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1988
Suunnittelija	Frans Jousi
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	2
Perustus	betoni – valettu
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta–peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Kaksikerroksisen rakennuksen julkisivut muodostuvat kuusiruutuisista ikkunoista ja pilasterivaikutelman antavista jakolaudoista. Väritys on klassistiseen tyyliin sopiva vaalea harmaa, pielet ja yksityiskohdat valkoiset. Ikkunoiden päällä on yksinkertainen otsalauta. Ikkunat on ilmeisesti uusittu, ajankohta ei tiedossa.

Juhlava pääsisäänkäynti on katujulkisivun keskeltä. Alkuperäistä ristikkokoristeista peliovea reunustavat pyöreät puupylväät. Yläpuolella profiloitu friisi, jonka kulmissa tyylitellyt tönnyttömäiset koristeet. Friisin yläpuolella on rivi puuleikkauskoristeita. Sisäänkäynnin yläpuolella on korkea ja kapea ruutuikkuna porrashuoneeseen. Ikkuna päättyy puoliympyrään ja tönnyttökoristeeseen.

Sisäänkäynnin ulkoportaat ovat betonia ja malliltaan suorat.

Pihan puolella on toinen sisäänkäynti rakennuksen keskellä ja sen yläpuolella yksinkertainen avoin parveke. Sivulle antava portaikko on betonia, yksinkertaine putkikaide.

Rakennuksen kattonäkymä on niinkään symmetrinen. Kapeat peltipäällysteiset piiput ja niiden väleissä kolme pienehköä kolmioikkunaa kummallakin lappeella.

Sokkeli on tummanharmaaksi maalattua betonia. Katujulkisivun puolella on muutama suorakaiteen tai puoliympyränmallinen siro ikkuna kellarikerrokseen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Ammattikoulunkatu 8 , 2016/0015

Näkymä Ammattikoulunkadulta.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Nimi	Ammattikoulunkatu 8
Inventointinumero	2016/0015
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII - Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-11-84
Osoite	Ammattikoulunkatu 8
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Laajarunkoinen yhden muurin puolitoistakerroksinen hirsitalo edustaa Pyykinrinteelle tyypillistä puurakentamista.

Historia

Talo on rakennettu 1924 A. V. Lehtolan suunnittelemana (pääpiirustukset 25.5.1924).

Ainakin vielä 1984 rakennuksessa oli kolme asuntoa: ensimmäisessä kerroksessa 4 h+k sekä toisessa kerroksessa kaksi yksiötä.

Vuonna 1988 rakennukseen lisättiin kuisti pohjoiseen, pihan puolelle.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Vuosisadan alun puutalorakentamisen piirteet ovat hyvin säilyneet. Rakennus kertoo Pyynikin uuden kaupunginosan rakentumisesta 1920-luvulla ja rakentamisaikansa laadukkaan kaupunkiasumisen ihanteesta.

Rakennus on osa Ammatikoulunkadun puutalorivistöä ja osa eheänä säilynyttä, suojeltua Pyynikinrinteen puutalokaupunginosan maisemaa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen symmetrinen muoto, julkisivujen hillityn klassinen ilme ja Pyynikinrinteen puutaloalueelle tunnusomaiset materiaalit.

Pyynikinrinteen taloja Pyynikintorilta kuvattuna 1920-luvun loppupuolella. Ammatikoulunkatu 8 on pienen männikön takaa nousevan talorivin ensimmäinen. Hirsirakenteisessa talossa on vaaleaksi maalattu lautaverhous.

Hannu Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto

Näkymä itään kohti Pyynikintoria. Ammatikoulunkatu 8 keskellä. Pyynikinrinteen puutaloille tyypillisesti rakennusten etupihat ovat avoimia.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Ammattikoulunkatu 8 , asuinrakennus – omakotitalo

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Ammattikoulunkatu 8
Rakennustyyppi	asuinrakennus – omakotitalo
Kiinteistötunnus	837-107-11-84
Osolte	Ammattikoulunkatu 8
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1924
Korjausvuodet	1988
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1,5
Pohjakaava	keskeismuuri
Perustus	betoni – valettu
Runko	hirsi
Vuoraus	vaakalauta
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula
Kuisti	umpikuisti
Kuistin kattomuoto	satulakatto

Kuvaus ja historia

Rakennus sijaitsee hivenen kauempana katulinjasta kuin naapuritonttien talot.

Julkisivuissa ensimmäisessä kerroksessa vaakalautoitus ja vinttikerroksessa kapea pystylautoitus. Ikkunat ovat malliltaan jugendhenkiset: leveähkö kuusiruutuinen ikkuna ja profiloimattomat, leveät pielilaudat. Julkisivun väriä (vihreät ikkunat, valkoiset pielet, keltainen verhous) viittaa varhaisen 20-luvun värimaailmaan.

Sisäänkäynti katujulkisivun keskeltä. Kapea ikkunallinen pariovi, jonka ympärillä ulkonevat pilasterit ja päällä profiloitu päätykolmio. Oven yläpuolella ikkuna porrashuoneeseen ja pieni kolmiomallinen poikkipääty, jossa puolipyöreä ikkuna. Pihanpuolella neliömäinen kuisti ja sen yläpuolella kapea poikkipääty.

Korkeahkossa kivijalassa on alkuperäisesti ollut kaksi kookasta ovea (valokuva Hannu Rantakallio), mahdollisesti auto- tai hevostalliin. Nykyisin paikalla on ruutuikkunat ja sokkeli on pinnoitettu kivilevyin.

Kultuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Rakennetun ympäristön kohde Ammattikoulunkatu 10 , 2016/0016

*Rakennus etelästä, Ammattikoulunkadun ja
Kisakentänkadun risteyksestä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	Ammattikoulunkatu 10 – Kisakentänkatu 3
Inventointinumero	2016/0016
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-121-82
Osoite	Ammattikoulunkatu 10
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Kaksikerroksinen hirsitalo on muodoltaan Pyynikinrinteen kaupunginosalle tyypillinen yhden portaan ja neljän asunnon kaupunkitalo. Julkisivu on klassistisvaikutteinen ja perustuu vahvasti symmetriaan.

Historia

Rakennus on Heikki Tiitolan arkkitehtitoimiston suunnittelema vuonna 1924 (pääpiirustukset 11.2.1924). Taloyhtiön alkuperäinen nimi on O. Y. Tahmelantie 10 editse kulkevan Ammattikoulunkadun entisen nimen mukaan.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen etupiha on luonteeltaan julkinen ja osa Ammattikoulunkadun katumaisemaa. Takapihalla on rehevä puutarha: kookkaita lehtipuita, pensaita, saniaisia, nurmea ja heinikköä. Käynti on avoin Kisakentänkadulta, aitana pensaikkoo ja kevytrakenteinen metalliaita.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Patentti- ja rekisterihallitus. Virre-tietopalvelu/Yrityshaku.

Kulttuurihistorialliset arvot**Rakennushistoriallinen arvo**

rakennusperinteinen

Historiallinen arvo

asutushistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Vuosisadan alun klassistisen puukerrostalorakentamisen piirteet ovat hyvin säilyneet. Rakennus kertoo Pyynikin uuden kaupunginosan rakentumisesta 1920-luvulla ja rakentamisaikansa laadukkaana kaupunkiasumisen ihanteesta.

Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla katujen risteyksessä ja muodostaa kadunpääteaiheen pohjoiseen laskevalle Kisakentänkadulle. Rakennus on osa eheänä säilynyttä, suojeltua Pyynikinrinteen puutalokaupunginosan maisemaa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen symmetrinen muoto, julkisivujen klassistinen ilme ja Pyynikinrinteen puutaloalueelle tunnusomaiset materiaalit.

*Näkymä Ammatikoulunkatua itään kohti Pyynikintoria.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pyynikinrinteen taloja Pyynikintorilta kuvattuna
1920-luvun loppupuolella. Ammatikoulunkatu 10 on
pienen männikön takaa nousevan talorivin toinen
oikealta. Hirsirakenteisessa talossa ei vielä ole
lautaverhousia.*

Hannu Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Ammattikoulunkatu 10 , asuinrakennus – kerrostalo

Näkymä Ammattikoulunkadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Ammattikoulunkatu 10
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-107-121-82
Osoite	Ammattikoulunkatu 10
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1924
Suunnittelija	Heikki Tiitola
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	2
Perustus	betoni – valettu
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Ikkunat on osittain uusittu, mutta perustuvat ilmeisesti alkuperäiseen t-ikkunan malliin.

Pääsisäänkäynti on katujulkisivun keskeltä, ja sen päällä on sorvattujen puukonsolien kannattelema aumakattoinen katos. Ikkunallista pystypeiliovea reunustavat valkoreunaiset pilasterit. Samoin rakennuksen nurkissa on valkoisin pielilaudoin rajattu, klassismille tyypillinen pilasteriaihe. Sisäänkäynnin yläpuolella on korkea ruutuikkuna porrashuoneeseen ja sen keskellä yksinkertainen vinoneliöaihe valkoisesta laudasta.

Katujulkisivun itäisessä päädyssä on alkuperäisellä paikalla käynti autotalliin ja lautaverhottu, tumma autotallinovi.

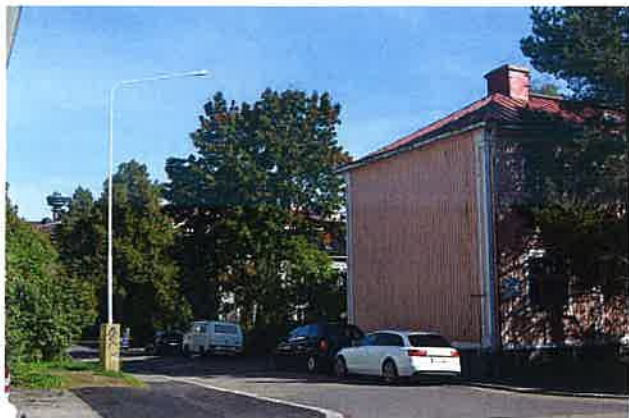
Pihajulkisivulla porrashuoneen kohdalla on kahden kerroksen korkuinen poikkipääty, jonka keskellä pihanpuolen sisäänkäynti. Puisen ulko-oven päällä on peltikatteinen, pyöreämuotoinen katos.

Betonisokkeli on tummanharmaa, rapattu.

Peltikatteinen katto on symmetrinen, kaksi matalaa lunetti-ikkunaa ja kaksi peltivuorattua piippua.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Näkymä Kisakentänkatua pohjoiseen kohti Heinätoria. Rakennuksen päädyssä ei naapuritaloista poiketen ole ikkunoita.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Pihajulkisivua hallitsee korkea poikkipääty. Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Ammattikoulunkatu 12 – Kisakentänkatu 4 , 2016/0017

Rakennus etelästä Ammattikoulunkadulta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	Ammattikoulunkatu 12
Inventointinumero	2016/0017
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikrinne
Kiinteistötunnus	837-107-120-78
Osoite	Ammattikoulunkatu 12 – Kisakentänkatu 4
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Hirsirakenteinan talo on muodoltaan Pyynikrinnteelle tyypillinen yhden rapun ja neljän asunnon kaupunkikerrostalo. Rakennuksen piirteet ovat selkeän klassistiset ja arkkitehtuuri perustuu voimakkaaseen symmetriaan.

Historia

Rakennuksen suunnitteli A. J. Brandthin vuonna 1923 (pääpiirustukset helmikuu 1923). Alkuperäisesti taloon sijoitettiin neljä asuntoa; 2 kaksiota ja 2 kolmiota. Kellarikerrokseen rakennettiin sauna ja pesutupa. Vuonna 1960 tontin pohjoisosaan rakennettiin kevytrakenteinen autotalli. Vuonna 1977 remontoitiin uudet saunatilat ja vuonna 1989 askartelutilat kellariin. Rakennus on edelleen yhtiömuotoisessa asumiskäytössä.

Ympäristö ja pihapiiri

Avoin etupiha Ammattikoulunkadun ja Kisakentänkadun kulmauksessa. Takapiha on puutarhamainen, vapaamuotoisesti nurmea, puita ja pensaikkoa.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Talon klassistista puukerrostaloa edustavat arkkitehtuuripiirteet ovat hyvin säilyneet. Rakennus kertoo Pyynikin uuden kaupunginosan rakentumisesta 1920-luvulla ja rakentamisaikansa laadukkaan kaupunkiasumisen ihanteesta.

Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla katujen risteyksessä ja on osa eheänä säilynyttä, suojeltua Pyynikinrinteen puutalokaupunginosan maisemaa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen symmetrinen muoto, julkisivujen kevyt, klassistinen ilme ja Pyynikinrinteen puutaloalueelle tunnusomaiset materiaalit.

*Näkymä Ammattikoulunkatua itään: Pyynikinrinteen puutalokortteleista kohti julkista toritilaa. Oikealla kadun varteen ulottuva asuintalo Ammattikoulunkatu 9, vasemmalla edessä Ammattikoulunkatu 12 ja sen takana asuintalo Ammattikoulunkatu 10 ja yhden perheen omakotitalo Ammattikoulunkatu 8.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä pohjoisesta. Rakennus kohoaa kadunkulman maamerkiksi Ammattikoulunkadun ja Kisakentänkadun risteyksessä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pyynikinrinteen taloja Pyynikintorilta kuvattuna 1920-luvun loppupuolella. Ammattikoulunkatu 12 on pienen männikön takaa nousevan talorivin kolmas oikealta. Hirsirakenteisessa talossa ei vielä ole lautaverhousta.
Hannu Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Ammattikoulunkatu 12 , asuinrakennus – kerrostalo

Talo sijaitsee näkyvällä paikalla Ammattikoulunkadun ja Kisakentänkadun kulmauksessa.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Ammattikoulunkatu 12
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-107-120-78
Osoite	Ammattikoulunkatu 12
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1923
Korjausvuodet	1977, 1989
Suunnittelija	A. J. Brandthin
Rungon muoto	suorakaide
Kerroslukku	2
Perustus	betoni – valettu
Runko	hirsi
Vuoraus	peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti – saumattu
Katon muoto	auma

Kuvaus ja historia

Kaksikerroksisen asuintalon julkisivuissa on vaaleanvihreä lautaverhous ja valkoiset pielet. Ikkunat on uusittu, mutta perustuvat alkuperäiseen muotoon, jossa t-ikkunan yläosa on jaettu neljään pikkuruutuun. Alakerran ikkunoiden päällä on yksinkertainen päätykolmioaihe.

Pääsisäänkäynti on keskeltä katujulkisivua. Korkeassa oviaukossa on ilmeisesti alkuperäistä vastaava ristikkokoristeinen peiliovi ja yläikkuna. Oven päällä hiukan ulkoneva, puukonsolien kannattelema päätykolmioaihe. Oven yläpuolella on kookas, moniruutuinen ikkuna porrashuoneeseen. Katujulkisivun itäpäädyssä on käynti kellariin, matala laudoitettu ovi.

Pihajulkisivulla on asuntojen yhteinen parveke porrashuoneen kohdalla, kevyet puukaiteet.

Katto on voimakkaan symmetrinen: kaksi pientä kolmioikkunaa ja kaksi tiilipintaista piippua, alkuperäiset. Katteena saumattu pelti, vaaleanharmaa.

Pihapiiri on rehevän puutarhamainen; lehtipuita ja pensaita. Kisakentän kadulle tonttia rajaa betonikivijalka ja matalahko, tumma lauta-aita. Ammattikoulunkadun puolelle julkisivu on avoin ja kaupunkimainen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Näkymä takapihalle.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Kisakentänkatu 2 , 2016/0018

Näkymä Kisakentänkadulta.

Anna Lyyra-Seppänen

Nimi	Kisakentänkatu 2
Inventointinumero	2016/0018
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-120-79
Osoite	Kisakentänkatu 2
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	2
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Puolitoistakerroksinen puutalo, jossa alkuperäisesti ollut useita asuntoja. Edustaa hillittyä klassismia. Julkisivua määrittävät suurehkot yhdeksänruutuiset ikkunat ja korkea tiilipintainen sokkeli.

Historia

Rakennus on Juho Salokosken suunnittelema ja rakennettiin vuonna 1924 (pääpiirustukset joulukuun 1923). Rakennuksen kellarikerrokseen sijoitettiin kaksi myymälätilaa, joihin käynti Kisakentänkadulta. Palomäentie 30:ssa kauppaa pitäneet Sirkka ja Veikko Elorannan muistelevat, että Kisakentänkadulla toimi kauppa vielä 1960-luvulla (Pyynikki Tampereen helmi, s. 115)

Asuinkerrokseen tuli kaksi asuntoa: 2h+k ja 3h+k. Vintti jäi aluksi avoimeksi. Talon alkuperäiseen suunnitelmaan kuuluivat puiset aidat koristeellisine portteineen molemmin puolin taloa, tiedossa ei ole onko näitä rakennettu.

Vuonna 1954 kellarin toinen myymälätila muutettiin autotalliksi. Vuonna 1961 kellarin tehtiin tila öljykattilalle ja -säiliölle, kun talo siirtyi öljylämmitykseen.

Vuonna 1983 ullakkokerrokseen rakennettiin saunaosasto sekä pihanpuolen sisäänkäynnin päälle parvekkeet. Samalla ikkunat muutettiin kolminkertaisiksi ja avattiin asuinkerroksen keittiöön kattoikkuna sisäpihan puolelle.

Vuonna 1991 rakennuksen pohjoispäädystä muutettiin ullakko asuutilaksi ja lisättiin kattoikkunat.

Vuonna 1993 tontin etelärajalle rakennettiin pulpettikattoinen autosuoja.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen etupiha on avoin ja muistuttaa rakennuksen myymälähistoriasta. Takapiha avoin ja puutarhamainen. Tonttia rajaa osin betoniaita.

Kirjalliset lähteet

Anttila, Tupu, Pyynikki Tampereen helmi. Tampereen kaupunki 1995.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

rakennusperinteinen

Historiallinen arvo

asutushistoria

taloushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Rakennus edustaa klassistisvaikutteista puutaloarkkitehtuuria ja on piirteiltään kohtalaisesti säilynyt. Kohde kertoo Pyynikinrinteen kaupunginosan rakentumisesta. Entinen myymälätila viestii alueen kaupallisesta historiasta.

Rakennus on osa Pyynikinrinteen eheänä säilynyttä, suojeltua puutalokaupunginosaa.

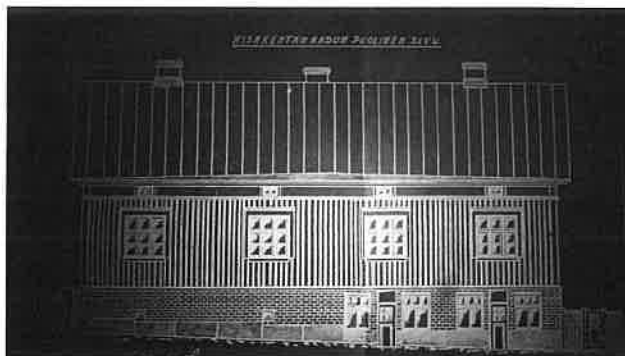
Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen selkeä muoto, julkisivujen klassiset piirteet ja Pyynikinrinteen puutaloalueelle tunnusomaiset materiaalit. Rakennuksen käyttöhistorian tunnistamiseksi kadunpuoleinen yhteys entisiin myymälätiloihin on suositeltavaa säilyttää.

Pommituksen tuhoja 25.12.1939. Keskellä Kisakentänkatu 2 pihan puolelta. Sen vieressä vasemmalla Heinätori 7:n paikalta purettu kaksikerroksinen puutalo.

Bertel Strömmer/Vapriikin kuva-arkisto

Ote rakennuspiirustuksista 1923. Julkisivu Kisakentänkadulle. Kivijalassa on kaksi myymälätilaa, joihin käynti kadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Kisakentänkatu 2, asuinrakennus , asuinrakennus – omakotitalo , 001

Näkymä Kisakentänkadulta. Lähitonttien samanikäisistä hirsirakennuksista poiketen rakennuksella on tiilirakenteinen sokkeli.

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Kisakentänkatu 2, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – omakotitalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-120-79
Osoite	Kisakentänkatu 2
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1923
Korjausvuodet	1954, 1961, 1983, 1991
Suunnittelija	Juho Salokoski
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1,5
Perustus	betoni – valettu
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuisti	avokuisti
Kuistin kattomuoto	satulakatto

Kuvaus ja historia

Julkisivua määrittävät suurehkot yhdeksänruutuiset ikkunat ja korkea tiilipintainen sokkeli. Lautaverhotussa julkisivussa on kaksi profiloitua jakolistaa. Vinttikerroksessa pienet suorakaiteiset ikkunat. Rästyslinja on yksinkertainen, päissä nk. kissankulmat. Pihajulkisivun puolella on myöhemmin lisätyt, kookkaat avokuistit ja pihajulkisivu muutenkin kadunpuolta monimuotoisempi.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Kisakentänkatu 2, autokatos , autotalli , 002

Tontin lounaiskulmassa sijaitsee pieni autokatos, joka rajautuu suoraan Pyynikin seurakuntakodin tontin (Ilomäenkatu 18) betoniharkkoaitaan.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Kisakentänkatu 2, autokatos
Rakennustyyppi	autotalli
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-120-79
Osoite	Kisakentänkatu 2
Nykyinen käyttö	varastointi
Alkuperäinen käyttö	varastointi
Rakentamisajan luku	1993
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Runko	betoni
Vuoraus	vaakalauta
Katemateriaali	pelti -saumattu
Katon muoto	pulpetti

Kultuurihistorialliset arvot

Rakennetun ympäristön kohde Heinätori 7 – Ilomäentie 3 , 2016/0019

*Rakennus idästä Heinätorin suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	As Oy Heinätori 7
Inventointinumero	2016/0019
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-120-80
Osoite	Heinätori 7 – Ilomäentie 3
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Kolmikerroksinen asuintalo on muodoltaan suoraviivainen. Heinätorin puolelle julkisivu on pelkistetyt laatikkomainen, mutta pihan puolelle rakennusmassa on porrastettu. Näin ollen taloon mahtuu erikokoisia asuntoja.

Julkisivu perustuu ulkoneviin parveketorneihin ja neliömäisiin ikkunoihin. Korkea maanpäällinen kellarikerros on tyypillinen 1970-luvun elementtitalolle tyypillinen ratkaisu.

Historia

Paikalla on ollut Juho Salokosken vuonna 1926 suunnittelema kaksikerroksinen puutalo (piirustukset elokuu 1926). Lisäksi tontin länsinurkkaan rakennettiin 1,5-kerroksinen omakotitalo (suunnittelija Juho Salokoski), jonne käynti oli Ilomäentieltä.

Tontin puurakennukset purettiin ja paikalle rakennettiin kolmikerroksinen asuintalo vuonna 1972. Suunnittelijana arkkitehtitoimisto Reijo Lairto, joka on suunnitellut mm. viereisessä Amurin kaupunginosassa kuusikerroksiset pistetalot osoitteessa Kankurinkatu 8.

Rakennukseen tuli yksiöitä, kaksioita, kolmioita ja neliöitä. Kellariin sijoitettiin saunatilat, askarteluhuone ja kuusi autotallia.

Parvekkeet lasitettiin vuonna 1982, arkkitehti Urho Seesvuori.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Haapasaari, Mirkku, Amuri – Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi. Pirkanmaan maakuntamuseo 2016.

Kulttuurihistorialliset arvot**Rakennushistoriallinen arvo**

rakennusperinteinen

Arvojen perustelu

Kolmikerroksinen asuintalo edustaa 1970-luvun rationalismia ja on kertova esimerkki kaupunkirakentamisen teknistymisestä ja uusista materiaaleista. Mittakaavaltaan talo sopeutuu Pyykinrinteen maisemaan, vaikka eroakin tyyllisesti asuinalueen yhtenäisestä ilmeestä.

Toimenpidesuosituks

Rakennus kestää muutosta jonkin verran, mutta rakennushistoriallisen kertovuuden vuoksi rationaalinen muoto ja teolliselle elementtirakenteelle tyyppilliset materiaalit on suotavaa säilyttää.

Ote vuoden 1946 ilmakuvasta. Tontilla on kaksikerroksinen puutalo nykyisen rakennuksen paikalla ja sen takana länsipuolella 1,5 -kerroksinen omakotitalo. Tontin luoteiskulmassa ilmeisesti puistorakennustöitä. Tampereen kaupunki

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Heinätori 7, asuinrakennus – kerrostalo, 001

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Heinätori 7
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-120-80
Osoite	Heinätori 7
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1972
Rakentamisajan selite	Piirustukset päivätty 25.11.1971, rakennus rekisteröity valmiiksi 1.1.1973 (Paikkatietoikkuna/Tampereen rakennukset)
Korjausvuodet	1982
Suunnittelija	Arkkittehtitoimisto Reijo Lairto
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	3
Perustus	betoni – valettu
Runko	betoni
Vuoraus	pesubetoni
Katemateriaali	huopa –saumattu
Katon muoto	tasa

Kuvaus ja historia

Julkisivuina harmaa rouhepintainen betonielementti (pesubetoni) kerroksissa sekä maalattu keltainen betonielementti kellarikerroksessa ja parvekkeiden taustoissa. Sisäänvedetyn sisäänkäynnin yllä on pellitetty ruskea lippa. Rakennuksen kaikissa asunnoissa on parveke. Ulkonevat parvekkeet on sijoitettu päällekkäin, pinnat maalattua betonia. reunat valkoiset, etuseinä tumma okra. Myöhemmin lisätty parvekelasit.

Katolle on alun perin suunniteltu rivi kupoli-ikkunoita, mutta näitä ei ilmeisesti toteutettu.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	-
Ympäristöarvo	-
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Näkymä Pirkankadulta Kisakentänkadun suuntaan.
Vasemmalla Heinäpuisto.
Anna Lyyra-Seppänen*

Rakennetun ympäristön kohde Heinäpuisto , 2016/0020

*Käynti Kisakentänkadulta puistoon.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	Heinäpuisto
Inventointinumero	2016/0020
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII – Pyynikinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-9903-0
Osoite	Heinäpuisto
Inventointipäivämäärä	04.11.2016

Kuvaus

Puistoalueen pohja hiekkaa ja kivituhkaa. Puistossa on reunakivin erotettuja laajahkoja istutusalueita ja muutamia pienempiä kohopenkkejä. Lajivalikoima painottuu heinäkasveihin.

Historia

Heinäpuisto kuuluu laajaan historialliseen markkinapaikkaan, nk. Plassin alueeseen, jolla käytiin eläin- ja torikauppaa sekä järjestettiin markkinoita ja huvituksia 1800-luvulta lähtien. Pyynikinrinteen kaavan 1927 mukaan Pyynikintorin toriaukean länsipuolelle, omaksi aukeakseen muodostui Heinätori, jolla nimensä mukaisesti myytiin heinää, olkia ja halkoja sekä eläimiä. Elintarvikkeiden myynti oli kielletty. Eläinkauppa oli vilkasta vielä 1910-luvulla: torilta sai mm. sonneja, vasikoita ja lampaita, alkuun myös hevosia ennen kuin hevosta kauppa keskittyi 1912 valmistuneelle Hippokselle. Eniten kauppansa tekivät porsaas, joita pidettiin melko yleisesti Amurin taloissa.

Torikauppa itsessään oli voimakkaan sosiaalista toimintaa: kaupankäynnin lomassa kuultiin uutisia ja tavattiin tuttavuuksia. Kauppapaikan lisäksi Heinätorilla oli merkitys erityisenä kokoontumis- ja huvipaikkana. 1900-luvun alussa torilla vieraili usein sirkus teltoineen ja talvisin alueelle jäädytettiin luistinrata.

1920-luvulta lähtien Heinätori alkoi menettää kaupallista merkitystään Kauppa- ja Laukontorille, samaan aikaan kun Pyynikintorin kivitalot rakennettiin. Heinätori alkoi muuttua lähinnä lasten leikkipaikaksi, mutta viikonloppuisin torikauppaa vielä käytiin, samoin joulun alla.

Toisen maailmansodan jälkeen aukio muuntui selvemmin leikkikentäksi. Ainakin 1950-luvulta lähtien kentällä oli keinuja ja joitakin kiipeilylaitteita. Avointa, hiekkapintaista puistotilaa rajasivat lehmukset kolmeen suuntaan ja ruohopenger länteen kohti Kisakentänkatua. Kaupungin ylläpitämä leikkipuisto muutettiin istutuspuistiksi vuonna 2011.

Kulttuurihistorialliset arvot**Rakennushistoriallinen arvo**

-

Historiallinen arvososiaalihistoria
taloushistoria**Ympäristöarvo**

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Heinäpuisto on osa entistä Heinätoria, joka torikaupan ja vapaa-ajanvieton paikkana on ollut kiinteä osa Pyynikinrinteen kaupunginosan kehitystä. Maisemassa Heinäpuisto on levollinen keidas isojen rakennusmassojen keskellä ja monipuolistaa Pirkankadun katumaisemaa. Kaupunkirakenteessa Heinäpuisto toimii nivelenä massiivisten kivikortteleiden ja pienipiirteisemmän puutaloalueen välissä.

Toimenpidesuosituks

Ympäristön historiallisen kertovuuden säilymiseksi Heinäpuiston aukioluonne on suositeltavaa säilyttää.

Läntisin istutusalue.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Lajistossa on paljon heinäkasveja.

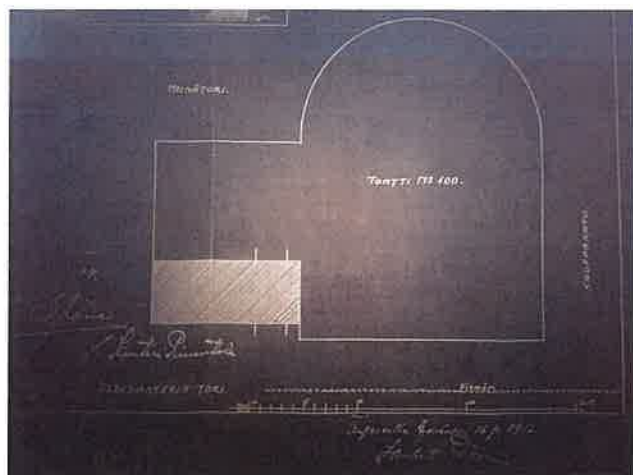
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä pohjoiseen Pirkankadun yli. Taustalla Veljeslinna, Pirkankatu 14.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä Veljeslinnan ikkunasta Heinäpuistoon vuonna 1952. Puistossa on joitakin leikkilaittietä. Oikealla Heinäpuisto 7:n paikalta purettu puutalo.
Teuvo Mäkinen/Vapriikin kuva-arkisto

Vaakahuoneen suunnittelupiirustuksissa (Lambert Petterson 16.12.2013) Heinätorin/Heinäpuiston alue kuvaa esitetään puoliympyräksi muotoiltuna tonttina.
Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Pyynikintori 5 , 2016/0021

Näkymä Pyynikintorilta

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Nimi	Vaakahuone
Inventointinumero	2016/0021
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	VII - Pyykinrinne
Kiinteistötunnus	837-107-9902-0
Osoite	Pyynikintori 5
Rakennusten lukumäärä	2
Inventointipäivämäärä	03.11.2016

Kuvaus

Yksityiskohdiltaan runsas, yksikerroksinen rakennus, jonka julkinen luonne on tunnistettavissa.

Historia

Vaakahuone on Heinätorin toiminnallinen tunnusmerkki, joka kertoo toriaukean historiallisesta käytöstä. Tällä Pyynikintorin viereisellä aukiolla käytiin heinäkauppaa, ja vaakahuoneella tapahtui kuormien brutto- ja nettopunnitus Tampereen kaupungin toimesta. Täysi heinäkuorma punnittiin ensin kärryineen ja lasteineen. Kun kuorma oli ajettu ostajalle, palasi ajuri punnituttamaan tyhjät kärrynsä. Lisäksi Heinätorilla myytiin eläimiä, erityisesti porsaita. Elintarvikkeiden myynti oli kielletty.

Vaakahuoneen suunnitteli kaupunginarkkitehti Lambert Petterson vuonna 1913 (pääpiirustukset 16.12.1913). Pettersonin kädenjälki näkyi monissa 1900-luvun alun julksissa rakennuksissa.

Heinäkaupan päätyttyä vaakahuone toimi kaupungin liikennelaitoksen kuljettajien taukotilana. Myöhemmin vaakahuone on toiminut lähinnä kaupungin varastona.

Vuodesta 2006 lähtien kiinteistössä on toiminut ravintola Heinätori, jota varten rakennettiin erillinen laajennusosa rakennuksen länsipuolelle.

Tampereen kaupunki myi vanhan vaakahuoneen rakennuksen vuonna 2016 Heinätorin ravintoloitsijoille Lauri ja Irja Väänäselle.

Ympäristö ja pihapiiri

Vanhan vaakahuonen ja uudisrakennuksen kulmauksessa on pienehkö ulkoterasi, joka on rajattu katutasosta matalalla lohkokivirivillä.

Lännessä vaakahuoneen rakennukset rajoittuvat mukulakiviseen toriaukeaan, joka nykyisin toimii parkkipaikkana.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Aamulehti 6.9.2016

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Vanha vaakahuonerakennus on piirteiltään hyvin säilynyt ja edustaa tunnistettavalla tavalla 1900-luvun alun julkista rakentamista ja koristeellista punatiiliarkkitehtuuria myöhäisjugendin henkeen. Uudisrakennuksella täydennettynäkin kohde kertoo ilmaisuvoimaisesti Pyynikintorin kaupallisesta historiasta ja toriaukion kehityksestä. Kaupunkikuvassa vaakahuone on kiinteä osa Pyynikintorin toriaukeaa ja historiallista Heinätorin reunustavaa maisemaa.
Toimenpidesuosituks	Kohteen arvojen säilyttämiseksi on tärkeää säilyttää vanhan vaakahuoneen omaleimainen muoto, rikkaat arkkitehtoniset piirteet ja alkuperäiset materiaalit. Rakennuksen kaupunkikuvallinen asema kahden aukiotilan välissä on syytä säilyttää, samoin uudisrakennuksen selkeä suhde vanhaan rakennukseen.

Näkymä Pirkankadun ja Pyynikintorin risteyksestä. Heinätorin aukea ja Heinäpuisto jäävät vaakahuoneen taakse. Vasemmalla Pyynikintori 1–3.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä Heinätorin suunnasta. Edessä ravintolan uudisrakennus ja terassialue.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Vaakahuoneen takasivu vuonna 1991. Taustalla näkyy vielä Pyynikintorin huoltoasema.

Raklaamikari Oy /Vapriikin kuva-arkisto

*Vaakahuoneen takapiha, entinen Heinätori, on nykyisin pysäköintialueena. Takana Veljeslinna ja Sotkankatu 21.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Vaakahuone, vanha , vaakahuone , 001

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Vaakahuone, vanha
Rakennustyyppi	vaakahuone
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-107-9902-0 (yleisten alueiden tunnus)
Osoite	Pyynikintori 5
Nykyinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Alkuperäinen käyttö	hallinto liike-elämä
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1914
Korjausvuodet	2006
Suunnittelija	Lambert Petterson
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	pelti -saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Rakennus on kaupunginarkkitehti Lambert Pettersonin suunnittelema vuonna 1914 (pääpiirustukset 16.12.1913). Tampereen kaupunki teetti vaakahuoneen torin heinäkaupan punnituksia varten. Kärryillä tai reellä läpiajettava punnitushuone sijaitsi rakennuksen pohjoispäädyssä.

Vuonna 2006 rakennus kunnostettiin ravintolatilaksi. Alkuperäinen huonetilajako ja materiaalit ovat pääpiirteiltään säilyneet.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pääty pohjoiseen, Pirkankadulle päin. Lasiseinäinen yhdysosa yhdistää vanhan ja uudisrakennuksen.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Pääty etelään. Vasemmalla uudisrakennus ja terassi.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

Vaakahuone, uudisrakennus , ravintola , 002

*Pääty pohjoiseen. Muodoltaan vastaava uudisrakennus sijaitsee samansuuntaisesti vanhan vaakahuoneen kanssa.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	Vaakahuone, uudisrakennus
Rakennustyyppi	ravintola
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-107-9902-0 (yleisten alueiden tunnus)
Osoite	Pyynikintori 5
Nykyinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Alkuperäinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	2007
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	KSOY Arkkitehtuuria
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Perustus	betoni - valettu
Runko	betoni
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti -saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Kapearunkoinen, muodoltaan yksinkertainen lisärakennus, joka sijoittuu osittain vanhan vaakahuonerakennuksen taakse, runkolinja samansuuntaisesti.

Rakennuksen päädyssä on sisäänkäynti ja suurehko ikkuna Pirkankadun suuntaan. Etelä- ja länsijulkisivut ovat eleettömät, vain muutama kapea ikkuna. Sileä rappauspinta viittaa Pyynikintorin ympäristön historiallisiin kivirakennuksiin. Räystäät ovat kevyet erotuksena vanhan vaakahuoneen vahvasti muotoillusta räystääslinjasta. Uudisrakennusta ja vanhaa vaakahuonetta yhdistää lasiaseinäinen yhdyskäytävä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo –

Historiallinen arvo –

Ympäristöarvo –

Arvojen perustelu

Rakennus täydentää historiallista vaakahuonetta ja mahdollistaa sen käytön liiketilana.

Länsisivu.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Pirkankatu 14 – Sotkankatu 20 , 2016/0022

Veljeslinna vastavalmistuneena. Risteysaluetta kattavat jodinautojen langat.

Pekka Kosonen/Vapriikin kuva-arkisto

Nimi	As Oy Veljeslinna
Inventointinumero	2016/0022
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-64
Osoite	Pirkankatu 14 – Sotkankatu 20
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Toisen maailmansodan jälkeisen jälleenrakennuskauden asuintalo, jonka piirteissä on hillittyä modernismia.

Rakennuksen julkisivut avautuvat kolmeen suuntaan, ja rakennus hallitsee maisemallisesti Pirkankadun ja Sotkankadun risteystä.

Historia

As Oy Veljeslinna perustettiin rintamaveteraanien asuntoyhtiöksi vuonna 1950. Sotainvalidien Veljesliiton Tampereen osasto oli aktiivinen lainmuutoksessa, jonka mukaan maanhankintalain mukainen rintamamiesten maanhankintaoikeus koski myös kerrostalo-osaketta kaupungissa. Lex Raatikaisena tunnettu asetus tuli voimaan vuonna 1949, ja Veljeslinna oli ensimmäinen tällainen asuntoyhtiö Tampereella. Osakkaiden rahoitus kattoi talon rakennuskustannuksista n. kymmenesosan, ja loppu rahoitus tuli kaupungilta ja valtiolta. Rakennustyöt käynnistyivät huhtikuussa 1950 ja talo oli harjassa marraskuussa. Valmistumista viivästyttivät materiaalipula ja lakot. Ensimmäiset asukkaat muuttivat taloon joulukuun 1951, ja rakennus valmistui kokonaisuudessaan keväällä 1952.

Taloon tuli 72 huoneistoa, joista kolmioita 18, kaksioita 35 ja yksiöitä keittokomerolla 19 kappaletta. Ylimpänä Pyynikintorin kulmaa kohti katsovaan, sijaitsevaan, ylimääräiseen kahdeksanteen kerrokseen tuli kokoushuoneisto. Vuonna 1987 kokoushuoneisto muutettiin parvelliseksi asunnoksi.

Rakennuksen alakertaan tuli neljä liikehuoneistoa, joissa on toiminut mm. kirjakauppa. 1960-luvulta lähtien alakerran kulmahuoneistossa toimi pankki. Vuonna 1975, kun tilassa toimi Kansallis-Pankki, tehtiin kulman sisäänkäyntiin liittyviä muutoksia. Sisäänkäynti pankkin oli kulman keskeltä. Vuonna 2000 pankkisali remontoitiin leikkikoulun tiloiksi.

Pirkankadun rinteeseen puoleisessa pohjakerroksessa sijaitsi alun perin taloyhtiön pesutupa, mankelihuone ja askarteluhuone.

Kirjalliset lähteet

Minkovitch, Sari, Veljeslinna. Koskesta voimaa –sivusto. Tampereen yliopisto. <http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1940-60/veljes.htm>

Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö: Modernin rakennuskulttuurin kohteet. Tampereen kaupunki, A-insinöörit Suunnittelu Oy 2012.

Suulliset lähteet

Pirkan Talopalvelut Oy

Kulttuurihistorialliset arvot

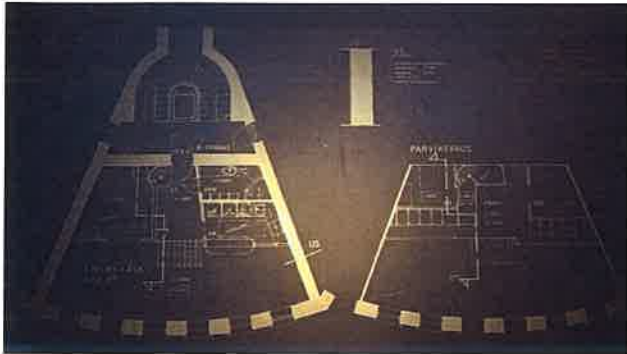
Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalishistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa jälleenrakennuskauden valoisaa modernismia ja täydentää korttelin kivirakennusten kokonaisuutta näytävästi. Kohde kertoo toisen maailmansodan jälkeisistä sosiaalisen asuntotuotannon ratkaisuista ja veteraanihuollon historiasta kaupungeissa. Rakennus on merkittävä maamerkki Pirkankadun katumaisemassa ja myös Sotkankadun puistokadun maisemassa. Korttelin leikattu kulma ja Veljeslinnan Pyynikintorille osoittava fasadi yhdistävät korttelin torin toisen puolen klassistisen umpikorttelin malliin, ja alueesta muodostuu kertova kokonaisuus 1920-luvun kaupunkisuunnittelun ideasta.
Toimenpidesuosituks	Rakennuksen arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää kerrostalon jälleenrakennusajalle tyypilliset piirteet, arkkitehtoninen muoto ja materiaalit sekä monumentaalisen julkisivun maisemallinen yhteys Pyynikintoriin.

*Veljeslinnan fasadi 1970-luvulla.
Paavo Korhonen/Vapriikin kuva-arkisto*

*Alakerran kulmahuoneiston pankkisaliin tehtiin muutoksia 1975. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.
Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016*

*Kahdeksannen kerroksen 72-neliöinen kokoushuoneisto muutettiin asunnoksi 1987.
Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.
Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

As oy Veljeslinna, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo

*Julkisivu Pirkankadulle ja Pyynikintorille päin.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	As oy Veljeslinna, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-105-84-64
Osoite	Pirkankatu 14
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot hoitoala
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot liike-elämä
Rakentamisajan luku	1952
Korjausvuodet	1975, 1987, 2000
Suunnittelija	Jaakko Tähtinen
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Rakennus on julkisivuiltaan yhtenäinen ja perustuu runsaasiin ikkunoihin ja parvekkeisiin. Ikkunamalli on yksiruutuinen, siro ja kapea, puitteet ja pielet valkoiset. Parvekkeet ovat kevyet, nk. lankamalla, jossa pyöreästä metalliputkesta ja ristikosta koottu runko on verhottu sinisellä tekstiilillä. Parvekkeen muoto levenee hieman ylöspäin.

Pohjakerroksen kivijalan pinta on vaalean sävyistä liuskekiveä, tyyppillistä jälleenrakennuskauden materiaalia. Julkisivuremontissa vuonna 2001 talon rappauspinta uusittiin takaisin alkuperäistä vastaavaksi vaaleaksi.

Rakennuksen kattomuoto on näyttävä ylimääräisen, kahdeksanteen kerrokseen kohoavan ikkunaseinän johdosta. Ylipänä sijaitsevassa huoneistossa on viuhkamianen muoto ja korkeat ikkunat. Sen takana on lieriömäinen porrashuone, joka erottuu pyöränä tappina korttelin sisäpihan maisemassa.

Asuntoyhtiössä tehdään parhaillaan yleisten tilojen kunnostustöitä, mm. sähkön perusparannusta.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalhistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	ks. Rakennetun ympäristön kohde

Kerrostalon pihajulkisivu jää ahtaaseen kulmaan. Valonsaantia huoneistoiin on autettu erkkerein. Tiilipintainen, koristemuurattu lämmityspiippu on säilytetty vaikkei ole enää käytössä. Lieriömäisessä osassa porrashuoneen päällä on hissien konehuone. Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Porrashuone. Anna Lyyra-Seppänen

Hissi on uusittu vanhalle paikalleen 2010-luvulla. Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Sauna ja pesuhuone ensimmäisessä kerroksessa, Pirkankadun puolella. Anna Lyyra-Seppänen

Rakennetun ympäristön kohde Pirkankatu 16 , 2016/0023

Näkymä Pirkankatua länteen.

Anna Lyyra-Seppänen 7.11.2016

Nimi	As Oy Heinäpuisto, Sulkavan talo
Inventointinumero	2016/0023
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-66
Osoite	Pirkankatu 16
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	3
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Vanhin Veljeslinnan korttelin taloista. Rakennus jatkaa Pyynikintorin laidan asuinkerrostalojen klassistista estetiikkaa, mutta yhdistyy myös sulavasti viereisiin jälleenrakennuskauden kerrostaloihin.

Historia

Rakennuksen on suunnitellut E. A. Liuha vuonna 1928 (pääpiirustukset 2.1.1928). Liuha oli mukana suunnittelemassa myös viereisen Kolmisopen puukorttelin taloja.

Pohjakerroksen kivijalassa ja sisäpihalle ulottuvassa yksikerroksisessa osassa oli alun perin Tampereen autohalli Oy:n autohalli ja mahdollisesti autonrenkaisiin liittyvää pienteollisuustilaa. Pihakannen alle ajoyhteys oli idän puoleisesti portista ja sisäpihalle läntisestä portista. Tehdassali oli käytössä ainakin 1980-luvulle saakka, jolloin tilassa toimi Hautalan Sähkömoottori oy. Vuonna 2006 pihakannen alle remontoitiin tilat päiväkodille ja siellä toimii nykyisin englanninkielinen leikkikoulu.

Joidenkin lähteiden mukaan (mm. Tampereen kanatakaupungin rakennuskulttuuri 1988) taloa olisi korotettu toisen maailmansodan jälkeen, mutta arkistopiirustusten perusteella Bertel Strömmerin suunnitelmat vuonna 1948 (muutospiirustukset 24.11.1948) koskivat ainoastaan autohallin/pienteollisuustilan muutoksia. Myös Vapriikin kuva-arkiston valokuvassa vuodelta 1936 rakennus näkyy jo nykyisessä neljän kerroksen korkeudessaan.

Ympäristö ja pihapiiri

Sisäpiha on erikseen rakennetun pihakannen (rakennus 2) päällä ja toimii asukkaiden pysäköintialueena. Asfalttipinta. Piha-alueen länsilaidassa pieni huoltorakennus. Pihalta on avoin näkymä koko korttelin sisäpihalle eli Kivipunalan puistoon.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Keskinen, Jouni, Kaupunginosat IV–V Amuri. Koskesta voimaa –sivusto. Tampereen yliopisto.

<http://www15.uta.fi/koskivoimaa/kaupunki/1918-40/IV-V.htm>

Kanerva, Erkki, Amuri – just eikä melkeen. Tampereen kaupunki 1994.

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

Suulliset lähteet

Pirkan Talopalvelut Oy/ Ari Lehtonen

International Early Education Centre/Ulla Riukula

Hautalan Sähkömoottori Oy/Anja Uusi-Rajasalo

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria
taloushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Rakennuskohde edustaa hillittyä klassistista suunnittelua ja on piirteiltään hyvin säilynyt.

Kohde kertoo Amurin pohjoisosan rakentumisesta ja 1920-luvun kaupunkirakentamisen ihanteista. Matala pihakansiosa kertoo korttelin monipuolisesta käyttöhistoriasta.

Korttelin vanhin kerrostalo on osa Pirkankadun maisemaa ja Veljeslinnan korttelin eri-ikäistä, mutta kaupunkikuvallisesti yhtenäistä, merkittävää umpikorttelimiljöötä.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää kerrostalon klassistinen muoto ja julkisivumateriaalit sekä porrashuoneen klassistinen ilme. Pihakannen alapuolinen tila on kokenut paljon muutoksia, ja se kestää niitä edelleenkin.

*Klassistiset vaikutteet näkyvät sisäänkäynneissä.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pirkankatu 16 pian rakentamisen jälkeen 1930-luvulla.
Hannu Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto*

*Päädyissä julkisivu kohoaa keskiosaa korkeammaksi.
Ennen räystästä tyylitelty friisikoristelu.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Näkymä pirkankatu 16:n kulmalta Kohti pyynikintoria.
Seinässä toimintaansa mainostaa Pirkkalanmaan Auto
Oy.
E. M. Staf/Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pirkankatu 16, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Näkymä Pirkankatua itään. Oikealla Veljeslinna.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pirkankatu 16, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-84-66
Osoite	Pirkankatu 16
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisaajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisaajan luku	1928
Rakentamisaajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1948, 1957, 1977, 2006, 2008
Suunnittelija	E. A. Liuha
Rungon muoto	suorakaide
Kerroslukku	4
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Veljeslinnan korttelin ensimmäisenä valmistunut talo, jossa on viitteitä klassistisesta tyylistä. Rakennuksen muoto on 1920-luvun kaupunkitaloille tyypillinen, satulakattoinen suorakaide, jonka molemmissa päissä on neliskanttinen, muuta kattolinjaa korkeammalle nouseva tornimainen osa.

Julkisivu on hillitty. Sileää rappauspintaa rytmittävät suurehkot kuusiruutuiset ikkunat, joiden kehyksen väritys on alkuperäinen tumma. Ensimmäisen ikkunarivin alla on profiloitu jakolista ja yläpuolella erilliset, profiloitut otsalaudat. Torniosissa on räystäslinjan alapuolella kohokuviotu/koristemaalattu friisi, jonka kuvio muistuttaa juokseva koira -aihetta. Lisäksi idänpuoleisessa on ullakonikkunan alapuolella vaaleaksi maalattu köynnöskoriste.

Sisäänkäyntejä on korostettu korkealla, profiloitulla komerolla, jonka yläosassa on ristikkoikkuna. Puiset, peililliset pariovet on vaihdettu ikkunallisiin, epäsymmetrisiin laakaoviin mahdollisesti 1970-luvulla. Itäisen porttikäytävän ajoyhteys on suljettu ja tilalla on 2000-luvun ulko-ovi leikkikoulun tiloihin. Viereinen iso ikkuna kivijalassa on alkuperäisen kokoinen. Muut neliömäiset ikkunat sokkelissa on peitetty.

Sokkeli on betonia, jonka päälle on betonirappauksella tehty rustiikkinen, lohkokiveä imitoiva kuviointi.

Porrashuoneen alkuperäinen ilme on osittain säilynyt, mm. ovien päälliset ikkunat huoneistoihin. Laakaovet on vaihdettu myöhemmin ja seinille maalattu lasikuitutapetti. Katupuolen sisäänkäyntien seinälle on asennettu lakattu puolipaneeli, joka ei vastaa alkuperäistä ilmettä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria teollisuushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pihajulkisivulla erottuu tiilipinta rapauksen alta.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Kaartuva porttikäytävä on myös ajotie sisäpihalle.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Porrashuone.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

Pirkankatu 16, pihakansirakennus , verstaas , 002

Näkymä sisäpihalta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Pirkankatu 16, pihakansirakennus
Rakennustyyppi	verstas
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	837-105-84-66
Osoite	Pirkankatu 16
Alkuperäinen käyttö	teollisuus
Rakentamisajan luku	1928
Korjausvuodet	1948, 2006
Suunnittelija	E. A. Liuha, Bertel Strømmer
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Katon muoto	tasa

Kuvaus ja historia

Pirkankatu 16:een liittyvä matala rakennusosa rakennettiin kerrostalon kanssa samanaikaisesti. Pihakansi on muodoltaan kapeahko suorakaide, jonka sivut on viistetty. Tila rakennettiin autohalliksi, joka ilmeisesti harjoitti autohuoltoa ja -kauppaa. Autohalliin oli ajoramppi itäisestä porttikäytävästä, joka nykyisin on leikkikoulun sisäänkäyntinä. Vuonna 1948 sisätiloja uudistettiin, ja lisättiin mm. pukutiloja ja pesula bertel Strømmerin suunnittelemana. Rakennuksessa on ollut monenlaista pienteollisuutta, mm. moottoriliike ja vanutehdas. Ennen rakennuksen peruskunnostusta tiloissa toimi kirpputori.

Vuonna 2006 koko rakennus peruskorjattiin tilat englanninkieliselle leikkikoululle. Peruskorjauksessa huonokuntoiset seinät rakennettiin uudestaan ja ikkunat uusittiin, mutta julkisivun ilme pysyi entisen

kaltaisena. Yksinkertaiset, rapatut pinnat ja runsaasti ikkunoita. Ikkunamalli on pienteollisuustilalle tyypillinen kuusiruutuinen, matalahko ikkuna.

Rakennuksen kansi on asfalttipintainen ja toimii As Oy Heinäpuiston pysäköintipaikkana.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

rakennusperinteinen

Historiallinen arvo

teollisuushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Rakennus kertoo korttelin käyttöhistoriasta ja on piirteiltään pienteollisuustilalle tyypillinen. Pihakansi on vakiintunut osaksi Veljeslinnan korttelin pihamaisemaa.

Toimenpidesuosituks

Korttelin monipuolisen käyttöhistorian arvojen säilymiseksi rakennuksen hahmo ja asema osana korttelirakennetta on syytä säilyttää.

*Pihakansirakennus idästä, Veljeslinnan pihan puolelta.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Itäinen porttikäytävä on suljettu ovelle. Vanha ajoramppi vie nykyisin leikkikoulun tiloihin.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Luokkahuone on entinen pienteollisuustila.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

Pirkankatu 16, piharakennus , piharakennus , 003

*Piharakennus sijaitsee tontin länsipäädyssä.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00*

Nimi	Pirkankatu 16, piharakennus
Rakennustyyppi	piharakennus
Rakennusnumero	003
Kiinteistötunnus	837-105-84-66
Osoite	Pirkankatu 16
Nykyinen käyttö	varastointi
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Perustus	betoni - valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katon muoto	tasa

Kuvaus ja historia

Muodoltaan selkeä rakennus, joka istuu luontevasti korttelin pihamaisemaan.

Kulttuurihistorialliset arvot

Arvojen perustelu

Piharakennus kertoo ennen toista maailmansotaa rakennettujen kaupunkikerrostalojen aputilojen tarpeesta.

*Piharakennus etelästä, porttikäytävän suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen*

Rakennetun ympäristön kohde Sepänkatu 11 – Pirkankatu 18 , 2016/0024

Näkymä lännestä. As Oy Pirkkatalo kattaa korttelin koko länsisivun.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Pirkkatalo
Inventointinumero	2016/0024
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-74
Osoite	Sepänkatu 11 – Pirkankatu 18
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Toisen maailmansodan aikana valmistunut massiivinen asuinkerrostalo. Taitteinen, muodoltaan tyyppillinen jälleenrakennusajan rakennus, joka istuu nousevaan rinnemaastoon saumattomasti.

Historia

Rakennuspaikalla oli aikaisemmin vetinen notkelma, joka talvella jäädytettiin liukumäeksi. Tontin länsiosassa sijaitsi myös Bertel Strömmerin suunnittelema tiilinen muuntamo.

Rakennuksessa toimi elokuvateatteri Pirkka, jossa viimeiset säännölliset näytökset olivat 1990-luvun alussa. Myöhemmin 140-paikkainen teatterisali tunnettiin nimellä Tapio. Vuodesta 2016 lähtien tilassa on toiminut kehitysvammaisten teatteri La Strada, ja tilassa järjestetään säännöllisesti teatteri-, konsertti- ja muuta esitystoimintaa.

Julkisivukorjauksessa vuonna 2008 uusitiin tiilikatto ja julkisivurappaus sekä kunnostettiin parvekkeet, ulko-ovet ja sokkelin laatoitus.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi kaavoitusyksikkö julkaisuja 2/98, Leskinen, Marjatta & Jaakkola, Juha, Tammer-Paino Oy, Tampere 1998.

Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö: Modernin rakennuskulttuurin kohteet. Tampereen kaupunki, A-insinöörit Suunnittelu Oy 2012.

Suulliset lähteet

Pirkan Talopalvelut Oy/Ari Lehtonen

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa muodoltaan ja materiaaleiltaan tunnistettavaa jälleenrakennuskauden tyyliä ja on kertova esimerkki alkavasta modernismista. Rakennus on säilynyt piirteiltään hyvin. Kaupunkikuvassa rakennus liittyy luontevasti Veljeslinnan korttelin aiemmalta aikakaudelta periytyvään klassistiseen umpikorttelimalliin. Korttelin länsireunan täyttävä rakennus on kivikaupunkiin saapumisen maamerkki lännestä keskustaan tultaessa.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää kohteen jälleenrakennusajalle tyypillinen muoto ja materiaalit sekä hienovaraiset yksityiskohdat. Rakennuksen kaupunkikuvallinen avainasema umpikorttelin rajana ja alueen läntisenä maamerkinä tulee säilyttää.

Näkymä korttelin luoteiskulmaa. Rakennuksella on näkyvä asema Satakunnankadun ja Sepänpätkadun risteyksessä.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennuksen itänurkasta on sisäänkäynti teatteri Stradaan. Teatteritila sijaitsee alkuperäisellä paikalla.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennukset

Rakennettun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Sepänkatu 11, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Näkymä Pirkankadulta

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Sepänkatu 11, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-84-74
Osoite	Sepänkatu 11
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot vapaa-aika
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot vapaa-aika
Rakentamisajan luku	1942
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	Harry W. Schreck
Rungon muoto	L-muoto (vinkkeli)
Kerrosluku	6
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –profiloitu

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pihajulkisivulla on säilynyt tiilinen piippu.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Teatterin sisäänkäynnissä on alkuperäiset materiaalit.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Porrashuone.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Verkko-oviset hissit ovat alkuperäiset.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

Yksityiskohta porraskäytävän sisäänkäynniltä, B-rappu.

Klinkkeri on tyypillinen jälleenrakennuskauden materiaali.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Rakennetun ympäristön kohde Satakunnankatu 63 , 2016/0025

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Nimi	As Oy Satakunnankatu 63
Inventointinumero	2016/0025
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-65
Osoite	Satakunnankatu 63
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Rakennus edustaa maailmansodan aikaista eleeöntä modernismia, jossa näkyy funktionalismina ja osin klassisminkin vaikutus. Materiaalit ja muodot ovat hillittyjä ja yksityiskohdat niukat.

Historia

Rakennuksen suunnitteli Jaakko Tähtinen vuonna 1940 (pääpiirutukset 10.10.1940). Sotien välisenä aikana rakennettuun taloon tuli pienehköjä asuntoja, pääosin 2h+k. Pohjakerroksessa ainoastaan yksi liiketila.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa varhaista jälleenrakennusajan tyyliä ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Amurin pohjoisosan rakentumisesta ja jälleenrakennuskauden kaupunkirakentamisen ihanteista. Rakennus on osa Satakunnankadun katumaisemaa ja Veljeslinnan korttelin

eri-ikäistä, mutta kaupunkikuvallisesti yhtenäistä, merkittävää umpikorttelimiljöötä.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen selkeä julkisivumuoto ja jälleenrakennusajalle tyypilliset materiaalit.

*Sisäänkäynti Satakunnankadulta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä Satakunnankadulta. Rakennus sulautuu osaksi yhtenäistä katufasadia.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä sisäpihalta. Satakunnankatu 63:ssa ei ole asuntokohtaisia parvekkeita.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Satakunnankatu 63, asuinrakennus , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Näkymä Satakunnankadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Satakunnankatu 63, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-84-65
Osoite	Satakunnankatu 63
Nykyinen käyttö	asuntoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuntoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1940
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1989, 2008
Suunnittelija	Jaakko Tähtinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	4
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Rapattua julkisivua rytmittävät solakat yksiruutuiset ikkunat (tuuletusikkunalla) ja leveämmät kolmiruutuiset jakoikkunat rakennuksen päätyosissa.

Lähellä räystäslinjaa on pienet pyöreät ullakonikkunat. Sisäänkäyntejä on korostettu korkeahkolla portaalilla, jossa ikkunalliset tammiset pariovet ja iso yläikkuna. Kivipintainen sokkeli antaa jyrkän vaikutelman. Matalahkossa satulakatossa on harjan levyinen pieni kattolyhty, mutta katto ei juuti erotu katumaisemassa.

Vuonna 1989 tehtiin piirustusten mukaan "vesikaton kattamisaineen muutos" konesaumatuksia pelliksi. On mahdollista, että rakennuksessa on ollut alun perin tiilikatto.

Vuonna 2008 rakennuksen julkisivua kunnostettiin: mm. ulko-ovet uusittiin, tehtiin uusi rappaus ja uusittiin ikkunan pellityksiä sekä sisäpihan parvekkeita.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Pihajulkisivu.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Porrashuone.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

Rakennetun ympäristön kohde Satakunnankatu 61 , 2016/0026

Julkisivunäkymä Satakunnankatua alas. Vieressä Sotkankatu 16.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Satakunnankatu 61
Inventointinumero	2016/0026
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V - Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-63
Osoite	Satakunnankatu 61
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Rakennuksen noudattaa klassismin ja alkavan funktionalismin tyylipiirteitä. Julkisivun huomionarvoisin aihe on kuilumaiset ikkunaseinät porrashuoneisiin koko rakennuksen korkeudelta. Ikkunamalli on pelkistetty t-ikkuna. Ikkunankehysten alkuperäinen väritys on tumma ruskea. Nykyiset valkoiset ikkunat on ilmeisesti uusittu peruskorjauksessa 1994. Ullakkokerroksessa matalat vaakaikkunat.

Katujulkisivun puolella sokkelin ja seinäpinnan välissä on kivityönä tehty klassis- tai art deco -henkinen koristenauha palkki- ja ympyräkuvioiden. Hiekansävyinen seinäväri vastaa alkuperäistä.

Pihajulkisivun puolella on yksinkertaiset betoniset parvekkeet, kaiteet metalliputkea.

Historia

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Jaakko Laaksovirta Tampereen kaupungin rakennuskonttorista. Talo rakennettiin talvi- ja jatkosodan välisenä aikana kaupungin vuokra-asunnoiksi. Talo on edelleen Tampereen kaupungin vuokra-asuntoyhtiönä.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen kapea sisäpiha rajoittuu Kivipunalan puistoon.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria

sosiaalihistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Rakennus edustaa juhlavaa klassistista tyyliä ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Amurin pohjoisosan rakentumisesta ja 1920– 1930-luvun kaupunkirakentamisen ihanteista sekä sosiaalisen asuntotuotannon historiasta.

Rakennus on osa Satakunnankadun katumaisemaa ja Veljeslinnan korttelin eri-ikäistä, mutta kaupunkikuvallisesti yhtenäistä, merkittävää umpikorttelimiljöötä.

Toimenpidesuositukset

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassis-funktionalistinen muoto ja julkisivumateriaalit sekä kaupunkikuvallinen asema osana Satakunnankadun yhtenäistä katufasadia.

*Porrashuoneessa on koko julkisivun korkuinen ikkuna.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Yksityiskohta kivijalan klassisesta koristeesta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Rakennus oli valmistuttuaan vuonna 1930 korttelin ensimmäinen talo Satakunnankadun puolella.
Jouni H. Rantakallio/Vapriikin kuva-arkisto*

*Rakennus vuonna Satakunnankadun puolelta vuonna 1942.
E. M. Staf/Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Satakunnankatu 61 , asuinrakennus – kerrostalo , 001

Näkymä Satakunnankadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Satakunnankatu 61
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-84-61
Osoite	Satakunnankatu 61
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1930
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	1994, 2006
Suunnittelija	Jaakko Laaksovirta
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	4
Perustus	lohkokivi
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	pelti –saumattu
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Rakennus on alusta asti toiminut kunnallisena kaupungin vuokra-asuintalona. Julkisivupiirteiltään rakennus on säilynyt alkuperäistä vastaavana.

Porrashuoneen alkuperäinen ilme on säilynyt: harmaasävyiset kivilaattalattiat, joissa art deco -vaikutteista upotuskoristelua, umpipuiset peiliövet asuntoihin sekä yksinkertaiset metalliset käsijohteet portaikossa.

Vuonna 1979 taloon tehtiin kellarimuutos ja asuntokohtaiset puukellarit poistettiin. Rakennus peruskorjattiin vuonna 1994. Rakennukseen asennettiin koneellinen ilmanvaihto vuonna 2002 ja hissit vuonna 2004. Parvekkeet kunnostettiin vuonna 2006.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pihajulkisivu puuston läpi.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Porraskäytävässä näkyy rakennusajan tyyli. Talon asennettiin hissi jälkiasennuksena vuonna 2002.
Tampereen kaupunki*

Rakennetun ympäristön kohde Sotkankatu 16 – Satakunnankatu 59 , 2016/0027

Rakennus on näkyvällä paikalla Satakunnankadun ja Sotkankadun risteyksessä.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	As Oy Sotkankatu 16
Inventointinumero	2016/0027
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-61
Osoite	Sotkankatu 16 – Satakunnankatu 59
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Rakennus on muodoltaan ja materiaaleiltaan tyypillinen jälleenrakennusajan kaupunkikivitalo. Julkisivu perustuu ikkunariveihin. Elävyyttä antavat ulkonevat, kolmiomaiset erkkerit ja kevytrakenteiset, peltivuoratut parvekkeet. Kulman parvekkeet on vedetty rakennusrungon sisään, mutta avautuvat kahteen suuntaan. Ikkunamalli on yksinkertainen.

Sisäänkäynnit on vedetty voimakkaasti sisään

Historia

Rakennuksen katutasossa sijaitsi osuusliike Tuotannon myymälä.

Talon ulkorappaus uusittiin ja parvekkeet kunnostettiin vuonna 2013.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus
maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Rakennus edustaa jälleenrakennuskauden modernismia ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Amurin pohjoisosan rakentumisesta ja sodanjälkeisen kaupunkirakentamisen ihanteista. Katutason liiketilat ovat tuoneet kaupallista vilkautta kortteliin.

Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla Sotkankadun ja Satakunnankadun katumaisemassa. Se osa Veljeslinnan korttelin eri-ikäistä, mutta kaupunkikuvallisesti yhtenäistä ja merkittävää umpikorttelimiljöötä.

Toimenpidesuosituks

Arvojen turvaamiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen hienopiirteinen, yksityiskohdiltaan hyvin säilynyt ja jälleenrakennuskaudelle tyypillinen muoto sekä materiaalit. Rakennuksen luonteen ja käyttöhistorian jatkumiseksi on tärkeää säilyttää pohjakerroksen liikehuoneistot kaupallisessa käytössä. Rakennuksen kaupunkikuvallinen avainasema korttelin kulmauksessa tulisi myös säilyttää.

*Sotkankadun katujulkisivua. Katutason liiketiloissa on toiminut mm. Tuotannon osuuskauppa.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Yksityiskohta. Kolmiomaiset erkkerit tuovat valoa huoneistoihin.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Korttelin viimeinen kulma rakentamatta ennen
Sotkankatu 16:ta.
Jukka Raunio/Vapriikin kuva-arkisto*

*Tuotannon myymälä vuonna 1958.
Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Sotkankatu 16, asuinrakennus , asuinrakennus - kerrostalo , 001

Rakennus Satakunnankadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Sotkankatu 16, asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus - kerrostalo
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-84-61
Osoite	Sotkankatu 16
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot liike-elämä
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot liike-elämä
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1952
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Korjausvuodet	2002
Suunnittelija	Jaakko Tähtinen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	7
Perustus	betoni - valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	tiili -betoni

Katon muoto satula

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo arkkitehtoninen

Historiallinen arvo asutushistoria
taloushistoria

Ympäristöarvo maisemakokonaisuus
maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pihajulkisivu.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Ulko-ovi Sotkankadulle.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Takaovi porrashuoneeseen. Kuusikulmio toistuu talon ovien koristeaiheissa.
Anna Lyyra-Seppänen*

Sotkankatu 16 piharakennus

Satakunnankatu 61:n sisäpiha on korttelin kulmauksessa rahoittuu Kivipunalan puistoon. Asuinyhtiön pulpettikattoinen piharakennus takana keskellä, tonttien rajalla.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi Sotkankatu 16 piharakennus

Kiinteistötunnus 837-105-84-61

Osoite Sotkankatu 16

Kuvaus ja historia

Kevytrakenteinen, pulpettikattoinen pihakatos on rakennettu 2000-luvulla. Vaalea lautaverhous.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennetun ympäristön kohde Sotkankatu 18 , 2016/0028

*Näkymä Sotkankatua pohjoiseen.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	As Oy Sotkanpuisto
Inventointinumero	2016/0028
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-84-62
Osoite	Sotkankatu 18
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Jykevää 1930-luvun tyyliä oleva rakennus, jossa funkkiksen ja art decon henkeä. Tunnusomaisina piirteinä korkeat porttikäytäväportaalit ja suorakulmaiset erkkerit. Julkisivuväritys vastaa rakennusajan tyyliä.

Historia

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Arvo Eränen vuonna 1938 (pääpiirustukset 1.11.1938). Arvo Eräsen käsialaa on myös klassistinen Pikarilinna Pyynikintorin kaakkoiskulmassa (Pyynikintori 2).

Rakennukseen sijoitettiin 2-4 huoneen ja keittiön asuntoja. Pohjakerrokseen tuli kaksi myymälätilaa ja ilmeisesti talonmiehen asunto. Nykyisin katutasen liikehuoneistossa toimii kahvila.

Vuonna 1986 talossa tehtiin käyttötarkoituksen muutoksia, mm. pohjakerrokseen asunto varaston tilalle ja ullakolle yksi asuinhuoneisto. Vuonna 2000 tontilla tehtiin pihajärjestelyjä, mm. betonikiveys ja kaksi kevytrakenteista katosta. Vuoden 2002 julkisivuremontissa kunnostettiin kaikki rappauspinnat ja uusittiin sisäpihan parvekelinjat ja katokset.

Kirjalliset lähteet

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

arkkitehtoninen

Historiallinen arvo

asutushistoria

Ympäristöarvo

maisemakokonaisuus

Arvojen perustelu

Rakennus edustaa funktionalistista suunnittelua ja on piirteiltään hyvin säilynyt. Kohde kertoo Amurin pohjoisosan rakentumisesta ja 1930-luvun kaupunkirakentamisen ihanteista. Katutasen liiketilat ovat tärkeä osa rakennuksen luonnetta.

Rakennus on osa Sotkankadun puistokadun urbaania maisemaa sekä osa Veljeslinnan korttelin eri-ikäistä, mutta kaupunkikuvallisesti yhtenäistä ja merkittävää umpikorttelimiljöötä.

Toimenpidesuosituks

Arvojen säilymiseksi on tärkeää säilyttää rakennuksen klassistis-funktionalistinen muoto ja julkisivumateriaalit sekä kaupunkikuvallinen asema osana Sotkankadun puistokatua.

*Yksityiskohta. Korkea porttikäytävä sisäpihalle.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pihajulkisivu on Kivipunalan puiston maisemallinen tausta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Katujulkisivu Sotkankadun puistokadun yli.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä Sotkankatua pohjoiseen. Vasemmalla
Sotkankatu 18 ja sen vieressä rakentamaton
kulmatontti, Sotkankatu 16. Taustalla rakentamaton
Amurin kansakoulun tontti.
Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Sotkankatu 18, asuintalo , asuinrakennus – kerrostalo

Rakennus idästä, Makasiinikadulta.

Anna Lyyra-Seppänen

Nimi	Sotkankatu 18, asuintalo
Rakennustyyppi	asuinrakennus – kerrostalo
Kiinteistötunnus	837-105-84-62
Osoite	Sotkankatu 18
Nykyinen käyttö	asuintoiminnot liike-elämä
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot liike-elämä
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	1938
Rakentamisajan selite	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Suunnittelija	Arvo Eränen
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	7
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	sileä rappaus
Katemateriaali	tiili –betoni
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Katujulkisivu on hillitty ja sileä; ikkunamalli kapea yksiruutuinen. Julkisivulle antavat juhlavuutta kahden kerroksen korkuinen porttikäytävä profiloituine portaaleineen sekä koko rakennuksen korkuinen erkkeri, jota kannattelevat porrastetut, konsolimaiset pylväät. Erkkeri päättyy tornimaiseen osaan. Pohjakerroksen ja ensimmäisen kerroksen välissä on profiloitu jakolista. Julkisivuväritys on violettiin tai punaruskeaan vihatava harmaa pohjakerroksessa sekä munankuorenvaaalea ylemmissä kerroksissa.

Pihajulkisivussa on kaksi leveää erkkeriosaa, joiden keskellä upotetut tuuletusparvekkeet. Kummankin erkkerin huippuna on voimakaspiirteinen satulakattoinen poikkipääty. Katolla on harjan levyinen matalahko kattolyhty, jossa pienet vaakaikkunat. Tiilikaton väri on punainen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	asutushistoria taloushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pihajulkisivussa on voimakkaat poikkipäädty.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Porrashuone.
Anna Lyyra-Seppänen 22.11.2016*

Rakennetun ympäristön kohde Kivipunalan puisto , 2016/0029

Näkymä puistoon lännestä. Taustalla Sotkankatu 18.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	Kivipunalan puisto
Inventointinumero	2016/0029
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V - Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-9903-0
Osoite	Kivipunalan puisto

Kuvaus

Umpikorttelin muotoa mukaileva, sisäpihan keskiosan täyttävä korttelipuisto. Avoin, laakea aukea, jota suojaa useita kookkaita lehtipuita. Risteävät, säteittäiset käytävät. Hiekkapintaisella aukiolla on leikkivälineitä. Puiston reunustoja rajaavat jossain määrin pyörätelineet, roska-astiat ja pensasistutukset, mutta kulku puistoon on luonteeltaan avoin.

Historia

Puistoalue merkittiin puistoksi jo 1940-luvun korttelisuunnitelmissa, ja 1950-luvun ilmakuvissa sen muoto näkyy selkeänä. Puiston käyttöhistoriasta ei juuri ole tietoja. Nykyisin puistoa käyttävät päivittäin Veljeslinnan korttelissa ja lähialueilla toimivat leikkikoulut.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Ympäristöarvo	maisemakokonaisuus
Arvojen perustelu	Jo korttelin rakennusaikana julkiseksi puistoksi suunniteltu viheralue umpikorttelin sisällä on harvinainen miljöö kaupunkirakenteessa ja olemukseltaan hyvin säilynyt. Puisto kertoo asumisen ja vihreän tilan yhteensovittamisesta ja kaupunkiasumisen laadun tavoitteista usean vuosikymmenen ajalta
Toimenpidesuosituks	Korttelin arvojen ja historiallisen kertovuuden säilyttämiseksi sisäpihan avoimuus ja puistoluonne tulisi säilyttää.

Umpikorttelin pihajulkisivut muodostavat puistolle taustamaiseman. As Oy Pirkkatalo ja Satakunnankatu 63.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Sisäpihan etelälaitaa. Kaartuvassa taloseinämässä vasemmalta As oy Pirkkatalo, As Oy Heinäpuisto ja Veljeslinna

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Vuoden 1956 ilmakuvasa näkyy korttelin sisäpihan puistoluonne ja muotoiltu rakenne.

Tampereen kaupunki

Nykyilmakuvasa vihreä tila erottuu umpikorttelin keskeltä.

Blom/Tampereen kaupunki

Rakennetun ympäristön kohde Pirkankatu 10 , 2016/0030

Pyynikin uimahalli etelästä, Pirkankadun ja Aleksanterin kirkkopuiston suunnasta.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	Pyynikin uimahalli
Inventointinumero	2016/0030
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-73-23
Osoite	Pirkankatu 10
Kohdetyyppi	vapaa-aika
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	30.11.2016

Kuvaus

Uimahallin arkkitehtuuri edustaa jälleenrakennusajan toimivaa ja tulevaisuuskoista rakentamista, suomalaista modernismia. Luonnonläheiset rakennusmateriaalit (punatiili, kupari, puurima, liuskekivi, lasitiili) ja paikalla muurattu rakenne sopivat hyvin toiminnalliseen, jokamiehen kuntoilu- ja kylpylaitokseen.

Rakennuksen muoto kuvastaa sisällä olevaa toimintaa, ja iso päätyikkuna tuo liikuntatoiminnot osaksi maisemaa. Sisäänkäynti Korttelahdenkadulta on sisäänvedetty katulinjasta ja antaa puistomaisen vaikutelman. Uimahallin valoisa aulatiila viittaa tunnistettavasti alkuperäiseen ilmeeseen, vaikka rakenteiden yksityiskohdat eivät ole säilyneet. Suoraan kadulle avautuvat liiketilat Pirkankadun varressa liittävät rakennuksen urbaanisti katutilaan. Liiketilaille ominaista ovat suuret näyteikkunat ja korkeat huoneet.

Historia

Tampereen kaupunki suunnitteli kunnallisen uimahallin rakentamista 1950-luvun alusta lähtien. Aluksi tarkoitus oli tehdä uimahalli jonkin koulun yhteyteen, mutta lopulta päädyttiin erilliseen hallirakennukseen, jota isännöimään perustettiin Saunasäätiö. Paikaksi valikoitui Amurin ja Pyynikinrinteen kaupunginosien välissä rakentamattomaksi jäänyt, aiemmin lääninhallitukselle varattu tontti.

Valmistuessaan Pyynikin uimahalli oli yhtä aikaa mutkaton lähiliikuntapaikka ja osa hyvinvointiyhteiskunnan kansanterveysprojektia. 1970-luvun lopulle saakka, jolloin Kalevan ja Hervannan hallit valmistuivat, Pyynikin

halli oli kaupungin ainoa uimahalli.

Rakennuksen arkkitehdiksi tuli Harry W. Schreck kutsukilpailun perusteella. Suunnitteluun osallistuivat myös arkkitehdit Olavi Suvitie ja Taito Uusitalo. Uimahalli vihittiin käyttöön 5.1.1957. Rakennus sai runsaasti huomiota, ja sitä pidettiin erittäin onnistuneena. Uimahallin tilakokonaisuuteen kuului halliosaston lisäksi kahvilatilat sekä kaksikerroksisten liikehuoneistojen rivistö Pirkankadun puoleisella sivulla. Kahvilaan kuului aluksi kaakkoon avautuva "aurinkoterassi" aulatilojen yläpuolella, mutta terassi otettiin pian pois käytöstä.

Allashuoneen iso ikkuna länteen oli Tampereen suurin, 156 neliötä. Allashallin vastapäiselle seinälle tilattiin iso mosaiikkitaide-teos. Olavi Valavuoren teos on nimeltään Versio.

Uimahallin aputiloihin kellariin tuli lämpö- ja sähkökeskus, melonta-allas sekä autotalli 30 autolle. Lisäksi Puutarhakadun puolelle tuli tilat kaupungin pesulalle ja kaksi asuntoa.

Pirkankadun puoleiselle sivulle rakennettiin kuusi liikehuoneistoa, jotka ovat edelleen käytössä.

Tontin länsiosassa kokonaisuuden päätti seitsenkerroksinen retkeilymajarakennus, jonka paikalle rakennettiin huoneistohotelli Forenom vuonna 2015.

Merkittävä muutos uimahallin julkisivussa tehtiin 1967, kun Jaakko Ilveskosken suunnittelemana Pirkankadun ja kortelahden kadun kulmauksen kahvilasisäänkäynti ja iso lasi-ikkuna suljettiin, ja paikalle rakennettiin betoninen ulkoporras suoraan toiseen kerrokseen. Muutos heikensi rakennuksen liittymistä katumaisemaan. 2000-luvun peruskorjauksen yhteydessä tämä muutos kuitenkin purettiin, ja rakennuksen kulma avautuu jälleen myös Pirkankadun suuntaan. Pääsisäänkäynnin yhteyteen vuonna 1981 rakennettu betoninen invaluiska on edelleen paikallaan.

Uimahallin peruskorjaus käynnistyi vuonna 2010. Uimahalli ja liikuntakeskus avattiin yleisölle uudestaan elokuussa 2012.

Ympäristö ja pihapiiri

Uimahallin ja huoneistohotellin tontti muodostaa omaleimaisen kokonaisuuden, joka on ympäristönsä maamerkki monesta suunnasta. Idässä uimahalli avaa Kortelahdenkadun puistokatumaiseman. Lännessä uimahallin ja huoneistohotellin kiilamainen tontti liittyy Kelloplaanin pieneen puistoalueeseen ja Taidemuseon puistoon. Etelästä erityisesti huoneistohotelli on kadunpääteaiheena Mariankadulle. Pohjoisessa rakennukset rajaavat voimakkaasti Puutarhakadun katumaisemaa.

Kirjalliset lähteet

Lyytinen, Hanna, Pyynikin uimahalli Rakennushistoriaselvitys. Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytinen ky 2003.

Niemelä, Jari, Tiilestä tehty Tampere – punatiilirakennuksia eilen, tänään ja huomenna. Tampere-Seura ry 2006.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Rakennus edustaa tunnistettavasti 1950-luvun modernismia. Rakennuksen muoto ja materiaalit ovat hyvin säilyneet myös peruskorjattuna. Rakennuksella on vahva käyttöhistoria Tampereen ensimmäisenä kunnallisena uimahallina. Kohde kertoo jälleenrakennusajan ja alkavan hyvinvointivaltion panostuksesta liikuntarakentamiseen ja yleisesti

urheilurakentamisen kehityksestä Suomessa. Rakennus sijaitsee maisemallisesti keskeisellä paikalla Pirkankadun varressa ja on osa Amurin ja Pyynikintorin ympäristön julkisten rakennusten ketjua.

Toimenpidesuosituksset

Arvojen säilymiseksi uimahallin tunnistettavat modernistiset arkkitehtuuripiirteet on tärkeää edelleenkin säilyttää ja käyttää rakennukselle ominaisia materiaaleja. Rakennuksen kaupunkikuvallisen aseman säilymiseksi on tärkeää huomioida erityisesti sisäänkäyntien avoin ilme, isot julkisivuikkunat ja katutason liiketilojen yhteys katutilaan.

*Näkymä Pirkankatua pitkin.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Uimahallin pääsisäänkäynti Korttelahdenkadulla.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Peruskorjauksessa 2011–2012 rakennuksen kaakkoiskulman ikkuna ja sisäänkäynti palautettiin.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016*

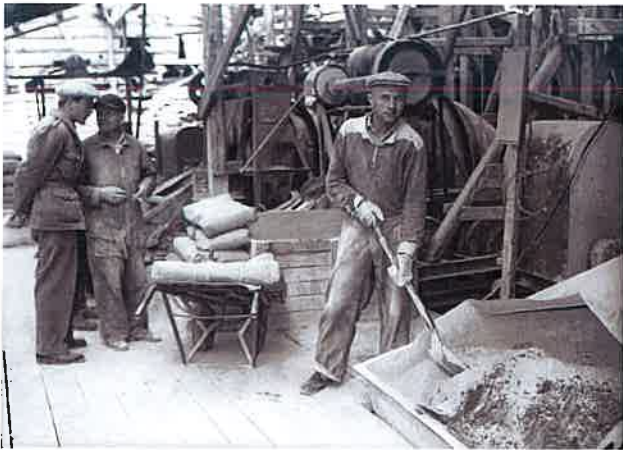
*Liitososa uimahallin ja Forenomin välillä. Edustalle muodostuu pieni sisäpiha.
Anna Lyyra-Seppänen*

Hallin kyltti länsipäädyssä on alkuperäinen.
Anna Lyyra-Seppänen 24.11.2016

Myös uimahallin sisätila on merkittävä moderni
urheilu ympäristö. Kuva vuodelta 1960/70 -luvulta.
Vapriikin kuva-arkisto

Uimahallin rakennustyömaa kesäkuussa 1956. Paikalla
muurattu punatiilipinta on olennainen osa rakennuksen
arkkitehtuuria ja luonnetta.
Martti Laitinen/Vapriikin kuva-arkisto

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Pyynikin uimahalli , urheiluhalli , 001

Anna Lyyra-Seppänen 06.09.2016 00:00:00

Nimi	Pyynikin uimahalli
Rakennustyyppi	urheiluhalli
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-73-23
Osoite	Pirkankatu 10
Nykyinen käyttö	vapaa-aika
Alkuperäinen käyttö	vapaa-aika
Rakentamisajan luku	1956
Korjausvuodet	1979, 1989, 1993, 1999, 2002, 2010
Suunnittelija	Harry W. Schreck
Kerros-luku	2
Perustus	betoni - valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	pelti -saumattu

Kuvaus ja historia

Ks. Rakennetun ympäristön kohde

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	arkkitehtoninen
Historiallinen arvo	sosiaalihistoria
Ympäristöarvo	maisemallisesti keskeinen sijainti
Arvojen perustelu	Ks. Rakennetun ympäristön kohde

*Pääsisäänkäynti Korttelahdenkadulla.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Betoninen invaluiska pääsisäänkäynnille.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Näkymä Puutarhakadulta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

*Pirkankadun liiketilat liittyvät suoraan katutilaan.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Uimahallin pääaulan alkuperäiset piirteet ovat säilyneet,
mutta yleisilme on visuaalisesti levoton.
Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016*

*Vastavalmistunut uimahallin aulatala. Jalopuinen
lipunmyyntitiski vasemmalla on edelleen käytössä
muokattuna.
Ensio Kauppi/Vapriikin kuva-arkisto*

*Kahvilan kattoterassi Kortelahdenkadun puoleisella
sivulla on sittemmin purettu. Kuva vuodelta 1959.
Juhani Riekkola/Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennetun ympäristön kohde Puutarhakatu 37 – Pirkankatu 12 , 2016/0031

Rakennus on muodoltaan itsenäinen, mutta on yhteydessä uimahallin rakennukseen.

Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Nimi	Huoneistohotelli Forenom
Inventointinumero	2016/0031
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V – Amuri
Kiinteistötunnus	837-105-73-24
Osoite	Puutarhakatu 37 – Pirkankatu 12
Kohdetyyppi	majoitus ja ravitsemus
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	06.09.2016

Kuvaus

Yhdeksänkerroksinen rakennus on muodoltaan kapeahko kuutio, jonka julkisivu perustuu punatiilipintaan, suorakaiteisiin ikkunariveihin ja parvekkeisiin. Länttä kohti rakennusrungosta erottuu massiivinen, lippaan päättyvä porrashuone, jonka päätyseinässä on ikkuna koko korkeudelta.

Pirkankadun puoleista julkisivua leimaavat kauttaaltaan lasitetut ja lasikaiteiset parvekkeet. Puutarhakadun puolella ikkunapintoihin on yhdistetty ranskalaiset parvekkeet. Itä- ja länsipäädyissä ikkunamuoto on neliömäinen. Sokkeli on verhottu kivilaatoin. Korkean rakennuksen räystääslinja on eleetön, eikä kattomuoto erotu katu- ja puistomaisemassa.

Historia

Rakennusyhtiö YIT:n rakentama huoneistohotelli valmistui vuonna 2014 arkkitehtitoimisto Arktes Oy:n suunnittelemana. Yhdeksänkerroksinen rakennus nousi puretun retkeilymajarakennuksen paikalle, ja sijaitsee samansuuntaisesti maisemaan nähden. Rakennustyö kuului koko uimahallikorttelin peruskorjaukseen, ja samassa yhteydessä uimahallille johtava entinen pesula ja asunto-osa uusittiin liike- ja palvelutiloiksi. Kiinteistössä toimii huoneistoja pitkäaikaisesti vuokralle tarjoava Forenom City Suites. Kahden kerroksen korkuinen nivelosa yhdistää rakennuksen uimahallirakennukseen alkuperäiseen tapaan. Nivelosassa on mm. ravintola ja toimistotiloja.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennus sijaitsee avoimella paikalla, ja piha-alue on luonteeltaan puolijulkista tilaa. Huoneistohotellin edustalla Pirkankadun puolella on pieni kolmiomainen istutusalue, vastaavalla paikalla kuin retkeilymajan aikaan. 2000-luvun toteutus on verraten niukkamuotoinen, sisältäen nurmiketän, mutkittelevan liuskekivipolun sekä havu- ja lehti-istutuksia. Pengerrys Pirkankatua vasten on verhottu vaaleasävyisellä, rustiikilla kveyksellä.

Pohjoisen puolelta rakennus rajoittuu katualueeseen ja Puutarhakadun päätteen pysäköintialueeseen. Taidemuseon pääsisäänkäynniltä on suora näkymä rakennuksen kulmalle.

Kirjalliset lähteet

Lyytinen, Hanna, Pyynikin uimahalli Rakennushistoriaselvitys. Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytinen ky 2003.

Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

-

Historiallinen arvo

-

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Rakennus edustaa 2010-luvun kerrostalorakentamisen valtavirtaa. Kohde jatkaa jossain määrin uimahallin yhteyteen rakennetun retkeilymajan muotokieltä ja käyttöhistoriaa. Rakennus sijaitsee kaupunkikuvallisesti merkittävässä risteyskohdassa.

Toimenpidesuosituks

Tontin historiallisen kokonaisuuden ja kaupunkikuvallisen merkityksen vuoksi rakennuksen avoin sijainti ja yhteys Taidemuseon puistoon on tärkeää säilyttää.

Näkymä lännestä etupihalle.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä Taidemuseon puistosta.
Anna Lyyra-Seppänen

*Retkeilymaja ja uimahalli vastavalmistuneina 1957.
Juhani Riekkola/Vapriikin kuva-arkisto*

*Näkymä retkeilymajan etupihan puistoon 1970-luvulla.
Etualalla Eila Hiltusen veistos Veden alla.
Juhani Riekkola/Vapriikin kuva-arkisto*

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Huoneistohotelli Forenom , hotelli , 001

Näkymä Taidemuseon puistosta. Korkea rakennus on maamerkki Puutarhakadun päässä.

Anna Lyyra-Seppänen 06.10.2016 00:00:00

Nimi	Huoneistohotelli Forenom
Rakennustyyppi	hotelli
Rakennusnumero	001
Kiinteistötunnus	837-105-73-24
Osoite	Puutarhakatu 37
Nykyinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Alkuperäinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Rakentamisajan tarkkuus	vuosi
Rakentamisajan luku	2014
Suunnittelija	Arktes Oy
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	9
Perustus	betoni - valettu
Runko	betoni
Vuoraus	tiili
Katemateriaali	huopa -saumattu
Katon muoto	tasa

Kulttuurihistorialliset arvot

*Julkisivu Puutarhakadulle.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Toimisto-osa.
Anna Lyyra-Seppänen*

*Näkymä Puutarhakadulta. Vasemmalla uimahalli.
Anna Lyyra-Seppänen*

Rakennetun ympäristön kohde Pirkankatu 12 , 2016/0032

*Näkymä puiston läpi kohti Pirkankatua.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

Nimi	Kelloplaani
Inventointinumero	2016/0032
Kunta	Tampere
Kaupunginosa	V - Amuri
Osoite	Pirkankatu 12
Kohdetyyppi	muu
Rakennusten lukumäärä	1
Inventointipäivämäärä	12.10.2016

Kuvaus

Kiilamainen, kapea puistoalue, joka yhdistää toisaalta Pirkankadun Taidemuseon puistoon, toisaalta uimahallin korttelin Pirkankadun ja Sotkankadun risteykseen.

Varsinainen puistikko on vappamuotoinen, soikiomainen hiekka-aukea, jota reunustaa viisi lehmusta. Puiston kalustuksena on muutama selkeälinjainen penkki puuta/metallia ja metalliset, lieriömäiset roska-astiat. Valaistus on vaatimaton, ja puut varjostavat istuma-aluetta.

Varsinainen puistikko rajoittuu lännessä käytöstä poistuneeseen ajoyhteyteen Pirkankadulta kohti Amuria. Alueen läntisen osan keskellä, Pirkankatuun rajoittuen sijaitsee 1960-luvulla rakennettu grillikioski. Pirkankadun linja-autopysäkin odotustila ja aikataulunäyttö ovat aivan kioskin vieressä. Kelloplaenin läntisin kärki ulottuu Pirkankadun ja Sotkankadun risteykseen, jossa jalankulkuliikenne, kääntyvät autot ja polkupyöräliikenne kohtaavat.

Luonteeltaan Kelloplaani on läpikulkupuisto, johon liittyy Pirkankadun vilkas jalankulkuliikenne linja-autopysäkillä ja liikennevaloihin kohti Pyynikintoria sekä pyöräilyväylä Puutarhakatua länteen.

Historia

Kolmiomainen puistoalue näkyy jo vuoden 1896 asemakaavasuunnitelmassa sekä edelleen samanmuotoisena vuosien 1907, 1928 ja 1937 kartoissa.

Kun autoliikenne vielä kulki

Kelloplaani –nimityksen alkuperä ei ole tiedossa, mutta todennäköisesti sillä viitataan julkiseen kelloon, joka on saattanut sijaita esim. kioskin tai linja-autopysäkin yhteydessä. Kelloplaani-nimi mainitaan Tampereen kaupungin puisto- ja viherverkkoselvityksissä sekä paikkatietoaineistossa.

Puistokaistaleen läntiseen kärkeen suunniteltiin 1920-luvulla kahteenkin otteeseen pientä bensiiniasemaa, ennen kuin Pyynikintorin puolelle rakennettiin suurehko huolto- ja linja-autoasema 1929. Ilmeisesti 1930-luvulla puiston päähän rakennettiin sylinterimallinen nk. lankarulla-kioski, joka purettiin 1960-luvun lopulla tiilisen grillikioskin tieltä.

Puiston koilliskulmassa on valokuvien perusteella (Staf 1937) ollut toinenkin pyöreämuotoinen kioski- tai huoltorakennus.

Kelloplaenin Pirkankadun puoleiseen laitaan pystytettiin 1930-luvulla ristikkorakenteiset valaisinpylväät, jotka kannattelivat riippuvalaisimia kadun yllä. Sama valaisinratkaisu on käytössä edelleen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo

asutushistoria
liikennehistoria

Ympäristöarvo

maisemallisesti keskeinen sijainti

Toimenpidesuosituks

Puiston historiallisen olemuksen välitymiseksi on tärkeää säilyttää puiston läpikulkua ja liikennettä palveleva luonne. Puistoalue kestää jonkin verran muutosta, mutta selkeä status jalankulun ja kevyen liikenteen ympäristönä on suotavaa säilyttää.

Näkymä itään. Vasemmalla taidemuseo, oikealla huoneistohotelli Forenom.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016

Näkymä Puutarhakadun kevyen liikenteen väylältä itään.
Anna Lyyra-Seppänen

Näkymä länteen.

Kelloplaenin puisto rakentamattoman uimahallin tontin

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016

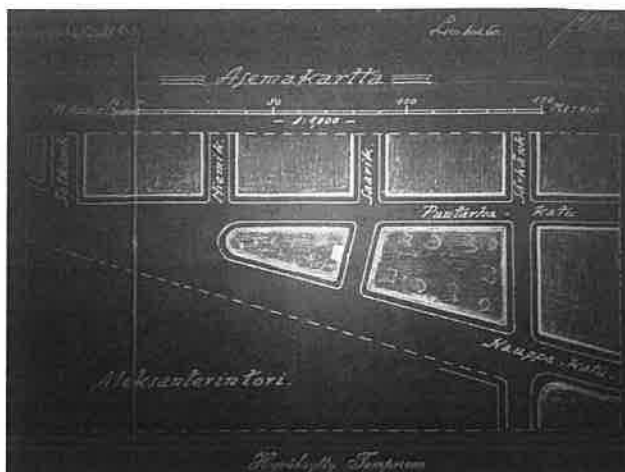

Kelloplaanin kiilamainen puisto on erottaa vilkasliikenteiset Puutarhakadun ja Pirkankadun. Näkymä 1940-/50-luvulta.

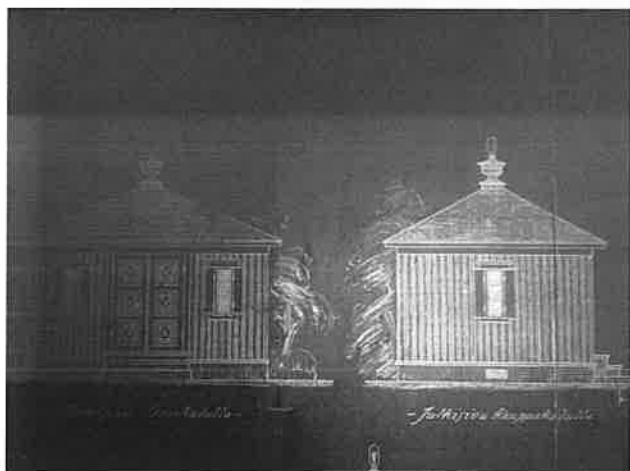
Eino Antero Bergius/Vapriikin kuva-arkisto

länsipuolella vuonna 1937. Puistikon läpi kulkevat diagonaaliset käytävät. Alueella on kaksi pyöreää kioskia.

E. M. Staf

Kelloplaanin suunnitelma 1920-luvulta. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016

Puistikon yhteyteen suunniteltu bensiiniasema ei toteutunut. Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto.

Anna Lyyra-Seppänen 4.11.2016

Rakennukset

Rakennetun ympäristön kohteeseen liittyvät rakennukset on listattu seuraavalta sivulta alkaen

Grillikioski , kioski , 001

Grillikioski Pirkankadulta.

Anna Lyyra-Seppänen 30.11.2016 00:00:00

Nimi	Grillikioski
Rakennustyyppi	kioski
Rakennusnumero	001
KIIIntelstötunnus	837-105-9903-0
Osoite	Pirkankatu 12
Nykyinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Alkuperäinen käyttö	majoitus ja ravitsemus
Rakentamisajan luku	1968
Rakentamisajan selite	Oskari paikkatietoaineisto
Rungon muoto	suorakaide
Perustus	betoni – valettu
Runko	tiilimuuraus
Vuoraus	tiili

Kuvaus ja historia

Kuutiomainen kioskirakennus, jossa on voimakas, lipaksi kaartuva kattolija. Räikeät väriteippaukset häivyttävät 1960-luvulle tunnusomaista, modernia materiaalimaailmaa. Kioski on rakennettu vuonna 1968 paikalla sijainneen, rapattupintaisen lankarullakioskin tilalle.

Kioskin tilajärjestelyjä on muutettu siten, että asiakkaiden odotustila on sisällä, rakennuksen itäisivulla. Nykyisin kioski toimii kiinalaisen ruuan noutopaikkana.

Kulttuurihistorialliset arvot**Rakennushistoriallinen arvo****Historiallinen arvo****Ympäristöarvo****Arvojen perustelu**

rakennusperinteinen

liikennehistoria

maisemallisesti keskeinen sijainti

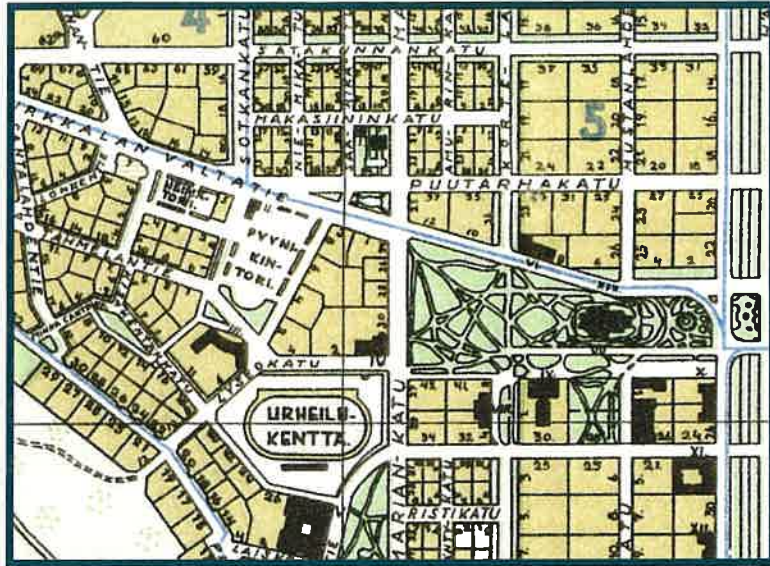
Rakennus edustaa modernismille tyyppillistä, selkeämuotoista kioskiarkkitehtuuria ja on aikakautensa säilyneenä rakennustyyppinä jo harvinainen Tampereella. Rakennus kertoo Kelloplaani-puistikon pitkstä käyttöhistoriasta liikenteen solmukohtana ja torimiljöön tukialueena Pirkankadun pohjoispuolella. Matala rakennus ei erotu pitkälle Pirkankadun katumaisemassa, mutta on kuitenkin keskeisen sijaintinsa vuoksi yksi alueen tunnistettavista maamerkeistä ja puiston ainoa palvelurakennus.

*Kioski Puutarhakadun kevyen liikenteen väylän suunnasta.
Anna Lyyra-Seppänen 6.9.2016*

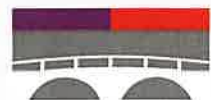

TAMPERE

Pyynikintorin ympäristön rakennetun
kulttuuriympäristön inventointi

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO